

KAD TRAGEDIJA NEPASIKARTOTŲ

Kūn. Juozas Bacevičius

(Iš 1998 m. birželio 14-osios pamokslų, pasakytų ekumeninėse pamaldose)

Mano mielieji draugai Viešpatyje, Jėzuje Kristuje. Mes šiandien prisimename dar vieną žmogaus žiaurumą kitam žmogui: 57-ąją lietuvių, latvių ir estų trėmimų iš Tėvynės sukaktį. Skirtingai ją išgyvename. Tiems, kurie patys pergyveno šią tragediją, tai yra skausmingas prisiminimas: netekties jausmas, vargo ir artimųjų mirties patyrimas. Tiems, kurie pasitraukė, ši sukaktis žadina pasipiktinimo jausmą. Jie viską prarado ir tapo pabėgėliais, netekusiais savosios pastogės. Jie buvo priversti pradėti naują gyvenimą kitame krašte. Tiems, kurių tėvai arba seneliai išgyveno šią tragediją, ateina laikas stebėtis: kas būtų buvę, jei to nebūtų atsitikę, jei Baltijos kraštai būtų išlikę nepalieti. Visiems kitiems tai yra tik istorinio įvykio paminėjimas. Kažkas baisaus, įvykusio tolumoje praeityje, kai mes dar nebuvome gimę. Įvykusio tame krašte, kuris primena tik mūsų kilmę.

Didžiajai Amerikos visuomenės daliai tas įvykis tėra tik istorijos faktas, atsitikimas, buvęs prieš pusę šimtmečio kažkur tolumoje žemėje. Faktas, nepadaręs jokios įtakos Amerikos gyvenimui.

Sovietų Sąjungai sugriuvus, Lietuva, Latvija ir Estija vėl tapo laisvomis valstybėmis. Mums nebereikia siųsti rezoliucijų į Kongresą, nereikalinga tapo pavergtų tautų diena. Mums nebereikia skelbti pasauliui apie Sovietų

Sąjungos tęsiamus žiaurumus, nes jau neliko Sovietų Sąjungos! Pagal amerikiečių požiūrį, tos trys Baltijos valstybės yra mažos, silpnos ir vargingos. Jos turi mažai ką bendro su mumis – Jungtinėse Valstijose. Taigi, kam rūpi tie tūkstančiai žmonių, kurie prieš 57-rius metus prarado savo namus, o didelę jų dalis ir gyvybę? Tai yra didžiausia tragedija, kurią mes šiandien matome... Bet kam ji rūpi?

Viena iš didžiausių mūsų žmogiškų ydų yra ta, kad mes niekad neprisimename tikros praeities ir niekad nepasimokome iš mūsų žmogiškųjų klaidų. Mes dažnai bandome prasižvelgti apie praeities įvykius, bet jiems nugrimzdus mūsų atmintyje, vėl juos pamirštame.

Šiame šimtmečiuje įkūrėme Tautų Sąjungą, siekdami, kad Pirmojo Pasaulinio karo tragedija niekad nepasikartotų. Bet po dviejų dešimtmečių pasaulis vėl pateko į karą. Po aršaus II Pasaulinio karo įkūrėme Jungtines Tautas, kad daugiau netektų kariauti. 50 metų pasaulis kentė šaltąjį karą. Dabar, jam pasibaigus, mes vėl matome prasidedančius kivrėčius Viduriniuose Rytuose, Balkanų pusiasalyje ir Afrikoje. Kodėl? Todėl, kad mes jau pamiršome netolimą praeitį. Mes leidžiame rasinei ir tautinei neapykantai plisti pasaulyje, kol ji vėl išsprogs: ar tai būtų bosniai ir serbai, žydai ir arabai, hutų ir tutsių gentys.

Pažvelgę į praeitį, regime portugalus ir ispanus, pradedančius vergų prekybą. Arba

Paminklas Pirmosios trėmties aukų atminimui.

D.Puškorienės nuotr.

atreiptime dėmesį į senovės istoriją. Šventraštyje mes skaitome apie Babilonijos nelaisvę ir Romos užkariavimus. Visi tie įvykiai rodo žmogaus žiaurumą kitam žmogui.

Šiandien mes susirinkome melstis, priminti sau ir pasauliui, kad Baltijos kraštų tragedija niekad nepasikartotų. Prisimindami šią tragediją, mes galime pažvelgti į Šv. Pauliaus raštus, kad matytume įvykius tinkamoje šviesoje. Šv. Paulius savo laiške dėkoja Dievui už tragedijos pabaigą. Jis perteikia tragediją ir kančią:

"Tebūna pašlovintas Dievas, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas, gailėstingumo Tėvas ir visokios paguodos Dievas, kuris guodžia mus kiekviename sielvarte, kad ir mes galėtume paguosti bet kokio sielvarto išiktuosius ta paguoda, kurią gauname iš Dievo. Kaip mums gausiai tenka Kristaus kentėjimų, taip per Kristų mes kupini ir paguodos. Jeigu mes kenčiame priespaudą, tai jūsų paguodai ir išganymui; jei esame guodžiami, tai jūsų paguodai, kuri įdiegia jums ištvėrmę pakęsti tokius pačius

kentėjimus, kokius mes kenčiame. Ir mūsų viltis jums tvirta, nes mes žinome, kad būdami kentėjimų bendrininkai, jūs būsite ir paguodos bendrininkai." (Iš šv. Pauliaus antrojo laiško korintiečiams)

Iš tikrųjų, prieš 57-rius metus įvykusi tragedija jau praeityje. Mūsų gimtinės yra laisvos, jose nebėra priespaudos. Mes dalinomės šiuo skausmu. Ir šv. Paulius mums

sako, kad mes galime dalintis paguoda. Šiandien būtų tragedija, jei mes kada nors pamirštume, kas atsitiko. Nors kartą nustoję budrumo, mes leistume istorijai vėl kartotis.

Šiandien Lietuva, Latvija ir Estija vėl kuria savo ateitį. Jaučiama pergalė, susijaudinimas, pasididžiavimas. Bet kartu jaučiamas ir būsštavimas. Po pusės šimtmečio priespaudos reikia iš jos išsiveržti.

"DIRVA" NAUJIEMS SKAITYTOJAMS – UŽ \$15.00!

"Vilties" draugijos valdyba, norėdama išplėsti skaitytojų ratą ir supažindinti su "Dirva" tuos, kurie jos dar neskaityto, nutarė naujiems skaitytojams iki metų pabaigos (nuo š.m. liepos 1 d. iki 1999 m. sausio 1 d. siųsti savaitraštį tik už 15 dolerių.

Be abejo, jūs turite pažįstamų, kurie "Dirvos" dar neskaityto. Užsakykite jiems šį savaitraštį susipažinimui – už mažiausią kainą. Gal būt "Dirva" jiems patiks ir kitais metais jie patys ją užsisakys. Jei kiekvienas iš Jūsų suras tik po vieną naują prenumeratorių, "Dirvos" skaitytojų skaičius padvigubės. Tai leis šį savaitraštį patobulinti ir dar geriau patenkinti skaitytojų pageidavimus.

Užsakydami "Dirvą", užpildykite šią atkarpą, iškirpkite ją ir atsiųskite kartu su čekiu.

ATKIRPTI

DIRVA
P.O.BOX 19191
CLEVELAND, OH 44119-0191

Siunčiu \$_____ ir prašau siųsti "Dirvą" šiems asmenims:

1. Pavardė ir vardas .....

Adresas: .....

2. Pavardė ir vardas .....

Adresas: .....

UŽSAKYTOJAS: .....

Adresas: .....

Tremtinių vagonai.

D.Puškorienės nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **DERYBOS.** Po beveik metų pertraukos birželio 18 d. Rygoje atnaujintos Lietuvos ir Latvijos derybos dėl jūros sienos, taip pat ekonominių zonų Baltijos jūroje ribų. Pagal derybų planą turėtų būti parengtos dvi sutartys. Vienoje jų būtų nustatyta valstybės sienos jūroje atkarpa ir ribos, kuriomis atskiriamos ekonominės zonos. Kitas dokumentas turėtų būti ekonominis susitarimas dėl naftos telkinių.

• **RUSIJA NELAIKO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMA VALSTYBE.** "Rusija neprieštarauja Lietuvos įstojimui į Europos Sąjungą ar kitas Europos ekonomines struktūras, tačiau NATO klausimu mūsų pozicijos visiškai nesutampa", – dienraštis "Lietuvos rytas" pabrėžia J. Primakov žodžius, pasakytus jam lankantis Vilniuje. "Vienos šalies ar visų Baltijos valstybių įstojimas į NATO nepriimtinas, nes tai kelia mums tam tikrą pavojų, kenkia Rusijos geopolitiniais ir saugumo interesams", sakė J. Primakov "Lietuvos rytui".

J. Primakov pareiškimas Vilniuje, jog Rusija "savanoriškai" atsisakė savo karinių bazių Baltijos valstybėse ir niekieno neverčiama, laisva valia išvedė savo kariuomenę, todėl dabar Maskva nenorinti, jog į esą "geranoriškai" paliktas kareivines išsikraustyti NATO kariai, nesukėlė Lietuvos valdžios reakcijos, stebisi "Respublika": "Todėl labiausiai stulbina, kad J. Primakovui darant tokį akibroktą, šalia jo ramiai sėdėjo Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, nė antakio nepajudinęs, kad paneigtų šią, švelniai sakant, netiesą".

• **KUR RUSIJOS APETITO RIBA?** Maskvos pozicijoje - akivaizdus prieštaravimas. Jeigu Lietuva, kaip nepriklausoma valstybė, pati gali pasirinkti, tai kas gali prieštarauti jos stojimui į NATO? O gal Maskvoje manoma, kad mūsų šalis dar nėra visiškai nepriklausoma? Tokią Kremliaus liniją iš dalies skatina ir pati Šiaurės Atlanto sąjunga. Jo pareigūnai mūsų politikams nuolat kala į galvas: jeigu negyvensite su Rytų kaimyne gražiuoju, apie Šiaurės Atlanto gynybos sąjungą nė nesvajokite! Tai sukelia tos kaimynės apetitą. Ir kur bus jo riba? - svarsto "Kauno diena".

• **APIE BŪSIMĄ VIZITĄ LIETUVAI NEPRANEŠTA.** Šaltinių Rusijos Prezidentūroje teigimu, šiuo metu Maskvoje jau pradamas ruošti prezidento Boris Jelcin vizitas į Lietuvą, turintis įvykti arba šių metų gruodį, arba kitų metų sausį, praneša "Respublika". Lietuvos Prezidentūroje šios žinios niekas negalėjo nei patvirtinti, nei paneigti.

• **MINISTRO PAŽADAI.** Susitikimą su ministru Algiiu Žvaliausku aprašo "Kauno diena". Ministras džiaugėsi, kad jau paruoštas projektas dėl beveik tūkstančio vakarietiškų autobusų, kurie vežs keleivius Lietuvos keliais. Šie autobusai atiteks miestų ir rajonų savivaldybėms. Bus modernizuotas ir geležinkelio transportas. Vietinės reikšmės maršrutus aptarnaus 15-16 "automotrisių", kurios yra ekonomiškės ir patogesnės negu jau atgyvenę dyzeliniai traukiniai. Svarbus dalykas politinė ir ūkine prasme - išasfaltuoti 1000 km ilgio žvyrkelius. Nutiesti gerus kelius iki stambiausių gyvenviečių kainuos apie pusę milijardo litų. Didžiuoju projektu ministras pavadino ir lėktuvų parko atnaujinimą. Be to, jis priminė, kad kaimų vietovėse sumažinti spaudos pristatymo tarifai: "Norime, kad žmonės daugiau skaitytų laikraščius ir žurnalus, domėtųsi politika ir patys aktyviau kurtų savo valstybę".

• **PREMIJA.** Tradicinė Valdo Adamkaus premija už aktyvią gamtos saugos veiklą įteikta chemikei, Panevėžio savivaldybės ekologi Zitai Tverkutei ir Geologijos instituto vyresniajam moksliniam bendradarbiui, gamtos mokslų daktarui Alfredui Radzevičiui. Premiją įteikė pats Prezidentas V. Adamkus. Šis apdovanojimas jau septynerius metus skiriamas specialistams, kurių darbai prisidėjo prie gamtos apsaugos Lietuvoje. Premijuojamus mokslininkus V. Adamkaus prašymu išrenka Lietuvos mokslo taryba.

• **DĖL PREZIDENTO PERLAIDOJIMO.** Lietuvių tautininkų sąjunga siūlo Prezidento Antano Smetonos palaidoti Lietuvoje. Apie tai tautininkų atstovai ketvirtadienį kalbėjosi su Prezidentu Valdu Adamkumi. Einantis tautininkų sąjungos pirmininko pareigas buvęs Seimo narys Alvydas Baležentis žurnalistams sakė, kad klausimą dėl A. Smetonos perlaidojimo turėtų spręsti prie Prezidento veikianti Lietuvos Prezidentų atminimo įamžinimo komisija.

• **S. VAINIŪNO NAMAI.** Lietuvos sostinėje atidarytas dar vienas kultūros židinys – kompozitoriaus, pianisto, pedagogo Stasio Vainiūno (1909-1982) namai. Naujasis muziejus-muzikos centras Muzikų rėmimo fondo ir kompozitoriaus artimųjų rūpesčiu įsteigtas Vilniaus centre, Goštauto gatvėje, buvusiam profesoriaus Stasio Vainiūno bute, kuriame jis gyveno iki mirties. Šiame bute buvo sukurti ryškiausi Stasio Vainiūno kūriniai, čia užaugo jo dukros, čia nuolat rinkdavosi profesoriaus mokiniai ir kolegos. (Pagal Eltos pranešimus)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Visus metus Rusijos prokurorai vedė slaptas kvotas ir tyrinėjo Valstybės statistikos komiteto veiklą. Pagaliau jie ryžosi suimti komiteto pirmininką Jurij Jurkov, tas pareigas einantį jau nuo 1993 metų, Suimtas ir jo pavaduotojas Valerij Dalin bei apie 20 komiteto darbuotojų. Jie kaltinami kyšių ėmimu iš verslininkų ir didžiųjų įmonių.

Už ką verslo žmonės buvo tokie dėkingi statistikos agentams? Paaiškėjo, kad biznieriui su statistikos komiteto valdininkų pagalba žymiai sumažindavo įmonių gamybos apimtį, slėpdavo tikrąsias savo pajamas. Todėl sumažėdavo ir mokesčiai valstybei. Komentatoriai sako, kad gal neberekės tobulinti mokesčių įstatymą, jei nebus sukčiaujama, skaičiuojant mokesčius.

Valdžios atstovas Aleksej Volin, paskelbdamas apie

MASKVOS SUKČIAI

statistikos valdininkų skandalą, pranešė spaudai, kad padarius kratą statistikos komiteto viršininko bute, buvo rasta daugiau kaip milijonas dolerių (ne rublių!) grynų pinigų. Kitų valdininkų butuose konfiskuota dar 500 tūkst. dolerių. Paimta daug brangių žiedų ir kitų auksinių papuošalų.

Rusijos ekonominiam augimui labai pakenkė nesugebėjimas surinkti pajamų mokesčius. Juos gerokai sumažindavo statistikos agentūra, meluodama apie tikrąją padėtį gamyboje. Sakoma, kad "dovanas" gaudavo ir tie statistikos pareigūnai, kurie pranešinėdavo įmonių vadovams apie padėtį kitose panašiose įmonėse, nors tokias žinias komitetui buvo draudžiama platinti. Suprantama, kad netikri duomenys apsunkindavo vyriausybės darbą, planuojant biudžetą, nustatant ministerijų pajamas ir išlaidas.

Per neseniai įvykusį Rusijos prezidento susitikimą su Vokietijos kancleriu Helmut Kohl, B. Jelcin papasakojo apie Maskvoje išaiškintų statistikos sukčių suėmimą.

Kancleris H. Kohl pažadėjęs visokeriopą paramą Rusijai, kovojančiai su ekonomikos krize. Vokietija ir Rusija esančios didžiausios prekybos partnerės, o Rusijos priemonės krizei įveikti stiprina užsienio investuotojų pasitikėjimą. Prezidentas B. Jelcin pabrėžė, kad jam svarbiausia parama yra asmeninis kanclerio H. Kohl pritarimas, nes tokio žymaus politiko parama yra labai svarbi, "parodanti, kad mūsų politika yra teisinga".

Rusijos angliakasių streikas palietė ir rytinę Ukrainą. Angliakasiai, kurie už darbą kuriose kasyklose jau aštuoni mėnesiai negauna atlyginimų, susirinko į sostinę Kijevo ir apsupo parlamento rūmus. Kasyklų ministerija pripažino, kad kasyklos skolingos darbininkams 1.1 milijardo dolerių. Valdžia pašaukė stiprias milicijos jėgas parlamento gynybai, tačiau darbininkai buvo ramūs, visai išvargę, nes apie 310 mylių žygį jie atliko pėsčiomis, neturėdami pinigų autobusams ar traukiniams.

MAŽAI KRAUJO PRALIETA?

Afrikos valstybių vienybės organizacijai vėl nepavyko sustabdyti keisto naujo karo, kilusio tarp Etiopijos ir Eritrėjos. Tai giminingos tautos, daug metų gyvenusios vienoje imperijoje. Eritrėjos provincijos gyventojai daug prisidėjo, dalyvaudami sukilime prieš marksistinę Etiopijos diktatūrą, kurią valdė karinis diktatorius Mengistu Haile Mariam. Bendromis jėgomis 1992 metais jis buvo pašalintas. M.H. Mariam Etiopijai paliko daug Lenino ir Stalino paminklų, stiprią kariuomenę ir nemažą karo aviaciją, susidedančią daugiausia iš rusų gamybos "Mig-23" tipo lėktuvų.

Gegužės 6 d. kaimyninė-

je Eritrėjoje prasidėjo bruzdėjimai Etiopijos pasienyje. Eritrėjos vadovai aiškino, kad buvę šios kolonijos savininkai italai palikę žemėlapius, kurie rodo, jog kai kuriuos kalnus ir kitas vietas neteisėtai valdo Etiopija. Tas vietas Eritrėja planuojanti atsiimti. Toks elgesys užrūstino Etiopijos vyriausybę, kuri pasiuntė savo karių ginti pasienį. Politikams besikeičiant piktais žodžiais, vietiniai gyventojai, kuriuos sieja giminytės ryšiai, nustebe spėliojo, kas bus toliau. Didžiųjų valstybių vyriausybės skubiai išvežė savo piliečius.

Vos 1993 metais nepriklausomybę atgavusi Eritrėja pasiuntė kelis lėktuvus, kurie

bombardavo 40,000 gyventojų turintį Adigrat miestą. Antpuolio metu žuvo vienas etiopas, o trys buvo sužeisti.

JAV valstybės sekretorės padėjėja Susan Rice jau kelis kartus lankėsi abiejose sostinėse, tiesiog prašydama nutraukti karo veiksmus. Tačiau abi šalys, o ypač Eritrėja, įpratę prie visokių sukilimų ir peštynių, išdidumo veda, atsisako pasiduoti didelei savo kaimynei ir atmeta "trečiųjų teismo" siūlymą taikiai, be kraujo praliejimo aptarti pasienio vietovių priklausomybę. Matyt, to kraujo dar nedaug pralieta. Žuvo 47 kariai ir civiliai.

Keliais sakiniiais

• Rusijos prezidentas B. Jelcin iškviėtė į Maskvą Serbijos vadovą ir vadinamosios Jugoslavijos prezidentą Slobodan Milošević ir patarė jam nutraukti Kosovo provin-

cijos puldinėjimą. NATO valstybės suruošė aviacijos pratybas, kurios turėjo parodyti Serbijai, kas jos laukia, jei nebus nutraukti Kosovo albanų kaimų puldinėjimai,

baudžiamosios ekspedicijos ir vadinamas "etninis valymas". 90 proc. Kosovo gyventojų yra albanai. Jų kovą

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. 216 531-8428

e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA

19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams - \$35.00, pusei metų - \$20.00, pirmą klase - \$58. Oro paštu į užsienį metams - \$110.00. Atskiro numerio kaina 70 centų. Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant - Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

PARODOMOJI REPETICIJA

Įvykiai Gudijos sostinėje atrodo panašūs į nelabai vykusiai pastatytą nuotykių filmuką arba kokį nors mėgėjišką spektaklį. Žinoma, jo turinys - šiek tiek neįprastas žmonėms, išaugusiems demokratiniuose kraštuose. Tačiau tų, kurie patys gyveno sovietiniame "rojuje", niekas nebeturėtų stebinti. Tiesiog negalima vertinti tokių įvykių, vadovaujantis taisyklėmis, įprastomis civilizuotoje visuomenėje. Argi žinantieji sovietinius papročius jau pamiršo apie išbuožinimus ir trėmimus? Argi ir jie buvo tokie naivūs, kad tikėjosi, jog diplomatiniai rangai sulaikys proletariato diktatūros gerbėjus? Berods ir tie, kurie užaugo Amerikoje, Vokietijoje ar Prancūzijoje, turėtų būti apie tai girdėję bent per istorijos pamokas? O gal jos nesimokė? Gal nenorėjo patikėti, kol patys savo akimis nepamatė ir ant savo kailio nepatyrė? Jeigu taip, tai derėtų tik padėkoti prezidentui Lukašenkai už tokią atvirą sovietinio gyvenimo būdo pamoką: "Taika - lūšnoms, karas - rūmams". Šį kartą kariauta dėl rūmų, kuriuos kažkokie "buržujai" gražiai suremontavo ir patys juose apsigyveno su žmonėmis ir mažais vaikais. Proletariato diktatūros garbintojas to negalėjo pakęsti. Šalin juos!

Kai prieš keletą metų dar ankstesnioji Gudijos administracija, siekusi atkurti savarankišką valstybę, įkurdino užsienio šalių ambasadorius gerokai apšepusiam, bet patogioje vietoje esančiame Drozdy pastatų komplekse, vargu ar kas galvojo, kad greitai į valdžią ateis tokie, kuriems gudų tautos atgimimas - lyg kaulas gerklėje. O ambasadoriai tvarkėsi jiems paskirtus pastatus ir ruošėsi ramiai vykdyti svarbias pareigas. Netrukus tie pastatai atrodė visai padoriai. Jie gerokai skyrėsi nuo nevalyvų kvartalų, kurių pilna bet ku-

riame sovietinio tipo mieste.

Bet štai Gudijos prezidentu tapo buvęs kolchozo pirmininkas Aleksandras Lukašenka. Netrukus apsilankęs Lietuvoje pas jį nebūlogai suprantantį Algirdą Brazauską, buvo užsukęs ir į Seimą. Vos kelis sakinius ištaręs gudiškai, jis pareiškė, jog kalbėsiąs ta kalba, kurią "visi puikiai žino". Tad nėra ko čia ir vaidinti, kalbėkim rusiškai!

Neilgai trukus Lukašenka paskelbė apie planus sulieti Gudiją su Rusija neperiskiriamais saitais, atkurti vieną galingą slavišką valstybę, kaip sakoma, "deržavą". Jei gerai seksis, pats Aleksandras netrukus tikisi sėdėti ne Minske, o Maskvos Kremliuje. Galima ir sostinę perkelti. Tik va tas Borisas vis dar nepasitraukia. Per tą laiką, kol jis ten sėdi, gali naujų konkurentų į "deržavos" vado postą atsirasti. Todėl Lukašenka skuba. Jis kuo greičiausiai naikina visus Gudijos savarankiškumo ženklus.

Tai kam Lukašenka tos užsienio šalių ambasados? Juk nebūna dvigubų ambasadų vienoje valstybėje! Jei yra ambasados Maskvoje, kuriam galui jų dar reikia Minske? Bet kaip juos iškraustyti? Ilgai nesvarsčius, nutarta pranešti: "Per savaitę kad jūs čia neliktų! Kodėl? O čia jau mūsų vidaus reikalas. Pavyzdžiui, remontuosime vandentiekį ir kanalizaciją..."

Ir štai televizijos kameros rodo, kaip prie užvirinamų durų stovi galingos pasaulio valstybės atstovas su žmona ir vaikučiais, laikydamas žvaigždėtą vėliavą. Protestuoju, sako. Ambasadų teritoriją saugo tarptautinės konvencijos!

O kas Lukašenka tos konvencijos? Nei jis jas skaitė, nei pasirašinėjo, nei žada jų laikytis. Tiesa, kai po dviejų "ultimatumų" ambasadoriai kažkodėl neišsilakstė, jų ištrėmimą A. Lukašenka pažadėjo atidėti. Bet neilgam.

Juozas Žygas

1941 metų birželyje sukurtos Lietuvos laikinosios vyriausybės veikla buvo suvaržyta ir jos dienos - suskaitytos. Tauta gedėjo išvežtųjų, laidojo sukilime žuvusius bei atrastas komunistų nukankintas aukas. Tačiau baimės slogutis buvo praėjęs. Kaimynas kaimyno, lietuvis lietuviu nebebijojo. Vokiečių okupacijos laikmetis tuo skyrėsi nuo sovietinio, kad jiems nepavyko suorganizuoti tokio šnipų voratinklio, koku komunistinis okupantas buvo apraizgęs visą Lietuvą. Toje sistemoje geri pažįstami ir galbūt net vienminčiai tik dviese tegalėjo atviriau pasikalbėti. Buvo išvis pavojinga kur nors prisėsti ir kalbėtis, nes visuomet tokiu atveju, nors ir trejetui kalbant, buvo tikimybė, kad vienas iš jų bus užangažuotas. O tas, kuris buvo užangažuotas, privalėjo apie išgirstus pokalbius pranešti. Juo labiau, kad jis bijojo, kad gali būti ir kitas užangažuotas, kuris būtų juos visus įskundęs.

Sovietų okupacijos dienomis buvo vengiama kalbėti apie politiką ar santvarką. NKVD voratinklis buvo visus apraizgęs. Buvo žinomas posakis: "NKVD viską geriau

remia tos pačios tautybės savanoriai iš Albanijos. Vakarų valstybės reikalauja, kad serbai atitrauktų savo kareivius ir miliciją iš Kosovo ir nutrauktų albanų persekiojimą.

• Birželio 4 d. Atstovų Rūmuose įvyko balsavimas dėl siūlomo Konstitucijos pildymo - įvesti JAV viešose mokyklose maldas. Už jų įvedimą balsavo 224, o prieš - 203 atstovai. Abi pusės džiūgauja, kad jos laimėjo. Kad būtų atkurta mokinių teisė melstis, pritrūko 61 balso. Tam, kad konstitucinė pataisa būtų priimta, reikia surinkti du trečdalius balsų.

• Amerikos žydų organizacijos apkaltino Šveicariją, kad II Pasaulinio karo metu Šveicarijos vyriausybė nusprendė neišsileisti nuo Hitlerio persekiojimų bėgančių žydų ir priėmė mažai imigrantų. Be to, Šveicarija pirko iš nacių vyriausybės milijardo dolerių vertės aukso, tuo suteikdama Vokietijai lė-

PO SIAUBO NAKTŲ NORS BAIMĖS NEBELIKO

žino." Visi tarnautojai ar pareigūnai kiekvieną mėnesį turėjo pildyti anketas, kuriose buvo klausimai apie savo ir visų giminių adresus, politinę praeitį ir socialinę padėtį. Kiekvieną atsakymą reikėjo gerai apgalvoti ir jį atsimiti, kad kitą sykį pildant nebūtų net mažiausių prieštaravimų. Pasitaikius net mažiausiems nukrypimams, turėdavo viską nuodugnai išaiškinti. Tačiau tiems pasiaiškinimams vis tiek nebuvo tikima. Po tokių anketų pildymų ir apklausinėjimų žmonės naktimis net miegoti ramiai nebegalėdavo: pabudę klausydavosi, ar nesigirdi artėjančių žingsnių. Kiekvieną naktį tai vienas, tai kitas būdavo iš namų išvedamas.

Nors vokiečiai ir įvedė savo tvarką, bet negalėjo visko aprėpti. Lietuviams noromis nenoromis buvo duota savivalda. Buvo lietuviška policija ir saugumas. Žmonėms nei policijos, nei saugumo nereikėjo bijoti. Nebereikėjo ir vokiečių kareivių bijoti. Kadangi buvo karo būklė, tai vakarais nebuvo galima po 10 val. vaikščioti. Bet net tuo - draudžiamu vaikščioti metu nereikėjo nuo sutiktų vokiečių kareivių bėgti. Jeigu pasitaikydavo tokių sutikti, tai jų klausimas tebuvo: "Frau und Šnaps." Kareiviai jokia politika nesidomėjo ir šiaip jiems karas jau buvo nusibodęs.

Kol Lietuvos laikinoji vyriausybė nebuvo išvaikyta ir kol vokiečių civilinė valdžia dar savo dantų nebuvo parodžiusi, lietuviai siūlėsi mobilizuotis ir prieš bendrą priešą kovoti. Tuo metu reikėjo tik ženklą duoti ir mažiausiai 100 tūkst. būtų be dvejones į šaukimą atsiliepę. Bet tuomet vokiečiai tikėjosi vieni dar iki žiemos Rytuose karą užbaigti, tad su niekuo nenorėjo pergalės laurais dalytis.

Vokiečių žiaurumas su belaisviais ir užimtų sričių gyventojais buvo akivaizdus. Ir Gudijos bei Ukrainos gyventojai, kurie juos su gėlėmis, su cerkvių ir bažnyčių varpais pasitiko, greitai suprato, kad vokiečių planai jiems nieko gero nežada. Jie pradėjo partizaninį pasipriešinimą.

Lietuviams pasirinkimo nebuvo. Atviras kenkimas vokiečių frontui būtų reiškęs paramą (nors ir ribotą) komunizmui. Apie tai lietuviai net pagalvoti negalėjo. Per tą laiką pagrindis buvo tapęs tautos valios reiškęju. Jis buvo užėmęs visiems priimtina liniją: tegul du žvėrys kovoja. Reikia nuošaliai stovėti ir savo jėgas, savo jaunimą taupyti. Kuomet vokiečiams pradėjo nebesisekti, tai jie pradėjo lietuvių jaunimą visokiais būdais villioti. Bet visi jų bandymai atsimušdavo į visuotinį pasipriešinimą.

Iš visur - apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

šų toliau tęsti karą. JAV vyriausybė, aptardama šią temą, paskelbė, kad auksą iš Vokietijos pirko ne tik Šveicarija, bet ir kitos neutralios valstybės: Portugalija, Ispanija, Švedija, Turkija ir Argentina. Šveicarijos ambasada Vašingtone atmetė paskutiniuosius kaltinimus, pabrėždama, kad Šveicarijoje prieglobstį rado apie 27 tūkst. žydų, o JAV vyriausybė tais laikais suteikė prieglobstį tik 21 tūkstančiui šios tautybės asmenų.

• Jungtinėse Tautose įvyko specialinė sesija, kurioje buvo aptarta narkotikų problema pasaulyje. Prezidentas Bill Clinton pažadėjo iki 2007 metų per pusę sumažinti amerikiečių, vartojančių narkotikus, skaičių. Kiti kalbėtojai siūlė paskelbti pasaulinį karą narkotikų augintojams, pirkliams ir kitiems, prie jų platinimo prisidedantiems asmenims. Kiti ragino

pavesti kovą prieš narkotikus sveikatos organizacijoms, nebausti narkomanų sunkiomis laisvės atėmimo bausmėmis. Dauguma pabrėžė, kad pasaulinėse rinkose narkotikų nebeliks, jei jų niekas nepirks ir nenaudos.

• Nigerijoje staiga mirė žiaurusis karinis diktatorius - generolas Sani Abacha. Karinė taryba į jo vietą parinko kitą generolą Abdulsalam Abubakar. Šis pažadėjo netrukus perduoti valdžią į civilių politikų rankas.

• Vatikane mirė įtakingas Bažnyčios kardinolas Agostino Casaroli. Jam buvo 83 metai. Kardinolas nuo 1979 iki 1990 metų buvo Vatikano valstybės sekretorius t.y. užsienio reikalų ministras.

• Iš jūros atėjusi galinga audra Indijos vakarinėse provincijose nušlavė daug kaimų. Paskendo 655 druskos įmonių darbininkų. Daug dingusių be žinios. Sužeista tūkstančiai žmonių.

LIETUVOS VAIKAI

Elena-Aldona

(Tęsinys. Pradžia - 23 nr.)

Svarbiausia buvo kaip nors išskentėti tą laiką ir likti sveikiems. Tačiau nelaimės mūsų neaplenkė. Ponia Slesoraitienė pagimdė dukrelę, kuri po kelių mėnesių mirė. Labai sunkiai prie naujos aplinkos sekėsi prisitaikyti dailininkui Adomui Brakui. Atsimenu jį su rudu aksominiu švarku, po kaklu parištu juodu kaspiniu ir vienintelėmis tamsiomis kelnėmis. Kelnės per siūles pradėjo plyšti. Iš mūsų mamos jis vis skolinavosi po vieną segtuką. Segtukų skaičius augo, kol mama nebeištvėrusi įplyšimus susiuvo.

Vieną dieną dailininkas pasiėmė savo paletę ir išėjo į miestelį. Ten jis nutarė nupiešti elevatorių. Tačiau darbui įpusėjus, prie jo prisistatė NKVD darbuotojas ir, palikęs šnipu, nusivežė pas save. Kadangi dailininkas rusiškai nemokėjo, tad vargais negalais išaiškino esąs "chudožnikas" ir "pereselencas" (dailininkas-perkeltasis). Jį atvežė vėl į plytinę ir griežtai uždraudė tapyti.

Kaip jau minėjau, Vidmantas Brakas turėjo akordeoną. Jis mums pagrodavo, o mes kartais jam pritardavome, padainuodavome. Laukėme karo pabaigos, tikėjome grįžti Tėvynėn.

Baigėsi vasara, o tuo pačiu – ir darbas plytinėje. Mus ir vėl išskirstė. Man su seserimi įsakė dirbti valytojomis malūne. Malūnas didelis, nekūrenamas, šaltas. Dulkių daug. Eidavome į darbą tamsoje. Labai dažnai malūne užgesdavo šviesa, todėl tekdavome sėdėti sargo būdelėje. Sargas buvo senyvas rusas, su didele žila barzda. Jis pastoviai kūrendavo geležinę krosnelę. Tai mes mėgdavome pas jį sėdėti. Juo labiau, kad jis daug pasakodavo apie savo tautą, jos papročius ir iš-

Endziulaitytė-Pivoriūnienė gyventus vargus.

Malūne dirbo generolo Sutkaus žmona ir mokytoja Nausėdienė. Vieną dieną jos nešėsi iš malūno po žiupsnelį miltų, nes nebeturėjo kuo maitinti vaikus. Jas pastebėjo, nuteisė ir įkišo į kalėjimą. Liko Nausėdienės motina su maža anūkele Nijole (dabar dirba gydytoja Klaipėdoje) ir maži Sutkienės vaikai. Mūsų mama kelis kartus aplankė ją kalėjime. Tačiau netrukus mus išvežė kitur, o vaikai liko vieni.

Po kelių mėnesių man pavyko iš malūno pereiti į batsiuvių dirbtuvę. Užlindusi už šiltos krosnies, klajuodavau batams kulniukus. Buvau laiminga, įsitaisiusi tokį darbą, nes dirbau šilumoje. Lauke gi siautėjo vėjas ir būdavo nemaži speigai.

Atsinešdavau maisto iš laikinųjų namų. Tai būdavo gabalėlis juodos duonos ir mamos paruošta mišrainė, vietoj grietinės sumaišyta su rūgščiu pienu. Pavyko išsiuomoti mažą, iš molio krėstą trobelę. Kambarėlis buvo nedidelis, ten pat ir virykla. Apsigyvenome mes trys, Lidija Dargužienė ir p. Verbickienė (teatleidžia ji man, jei pavarde nurodau netiksliai) su kokių 2-3 metų dukrele Nijole. Pakūrenus krosnį, trobelė būdavo gana šilta. Tačiau naktimis už sienos smarkiai bildėdavo ar tai pelės, ar žiurkės.

Kiekvieną savaitę visi tremtiniai lietuviai turėdavome registruotis NKVD būstinėje. Matyt, bijojo, kad nepabėgtume! Kokia nesąmonė! Kur gali pabėgti, neturėdamas nei paso, nei pinigų? Čia mes, lietuviai ir susitikdavome. Guodėme vieni kitus ir visi tikėjome, jog netrukus grįšime į savo brangiąją Tėvynę. Visi gyvenome

viltimi ir net trėmimas atrodė ne toks baisus.

Tame miestelyje gyveno daug ukrainiečių, ištremtų iš savo gimtinės 1936-37 metais. Jie mus labai užjautė. Mama šiek tiek mokėjo siūti. Ji eidavo pas vietinius rusus ir namuose siūdavo jiems šokių tokius rūbelius. Už tai ją per dieną valgydindavo. Į namus ji dar parsinešdavo didelį – trijų litrų talpos butelį pieno.

Pavasari išsikeitėme porą suknelių į bulvių maišą ir apleistuose laukuose, kuriuose augo vešlios aukštos piktžolės, pasodinome bulves. Žemę sukasėme kastuvais ir gan ilgai ravėjome žolę, tačiau bulves spėjome net vieną kartą apkaupti. Tikėjome žiemai turėti pakankamai bulvių. Deja...

Apie tėtį nieko nežinojome. Juk visi vyrai buvo atskirti ir išvežti nežinoma kryptimi. Iš Kamnio prancūzų kalba parašėme laišką mamos seserims, likusioms Kaune. Laiške pranešėme, kad mes trys esame gyvos, tik apie tėtį neturime jokios žinios. Nurodėme savo adresą. Laišką išsiuntėme į Ženevos "Raudonąjį kryžį". Tik po daugelio metų sužinojome, kad gimines, likusias Lietuvoje, šis laiškas pasiekė.

Ir štai 1942 m. liepos pradžioje mus drauge su kitais Lietuvos tremtiniais išvežė nežinoma kryptimi.

Suvežė visus į Barnaulą. Čia sutikome daug mums pažįstamų šeimų, kurios iki tol buvo apgyvendintos įvairiose Altajaus krašto vietovėse. Puikiai atsimenu rašytoją Gričių, kuris atėjo pas mamą prašyti vaistų susirgusiam savo vaikelui. Jis jų turėjo visą pulką. Tiksliai neatsimenu kiek, tik žinau, kad pats mažiausias buvo dar vystykluose.

* **REIKALAUJA NEMINĖTI OKUPACIJOS.** Rusijos Užsienio reikalų ministerija pareiškė, kad šiomis dienomis priimtas Latvijos Seimo nutarimas propaguoti užsienyje "Deklaraciją dėl okupacijos", kurioje Rusijai keliamos teritorinės pretenzijos, yra provokacinė akcija. Rusijos URM bando aiškinti, kad ši deklaracija neva "dar kartą patvirtina Latvijos politikos dvideidiškumą: iš vienos pusės, siūloma kuo greičiau pasirašyti jau suderintą Sienos sutarties tekstą, o iš kitos, ginčijami jau pasirašyti susitarimai". Rusijos Užsienio reikalų ministerijos pareiškime skamba grąšiniai Latvijai. Esą Latvija "turinti suprasti, kad santykių su Rusija negalima grįsti konfrontacija, teritorinėmis pretenzijomis ir žmogaus teisių pažeidinėjimu. "Mėginimai užmegzti dialogą iš šių pozicijų užtveria Latvijai kelią pagerinti santykius su Rusija", - sakoma pareiškime, kurį išplatino agentūra ITAR-TASS.

* **SPAUDIMAS IR KIRŠINIMAS.** Laikraštis "Neatkariga Rita Avize" pranešė, kad Rusija rengia sprendimo projektą panaikinti galiojančias krovinių vežimo į Latviją lengvatas. Šiuo metu verslininkai gauna 20% tarifų nuolaidą gabenant krovinius visa Rusijos teritorija, jeigu galutinis punktas yra kuri nors Baltijos valstybė. Pasak šią informaciją patvirtinusio Latvijos geležinkelių generalinio direktoriaus pavaduotojo Rihardo Pederio, projekte numatoma palikti šią lengvatą Lietuvai ir Estijai. Todėl gabenti krovinius į Latviją bus ekonomiškai nenaudinga. Neoficialiomis žiniomis, tokio projekto rengimas tiesiogiai susijęs su tuo, kad Latvijos Seimas esą "vilkina sprendimą dėl pilietybės". (BNS)

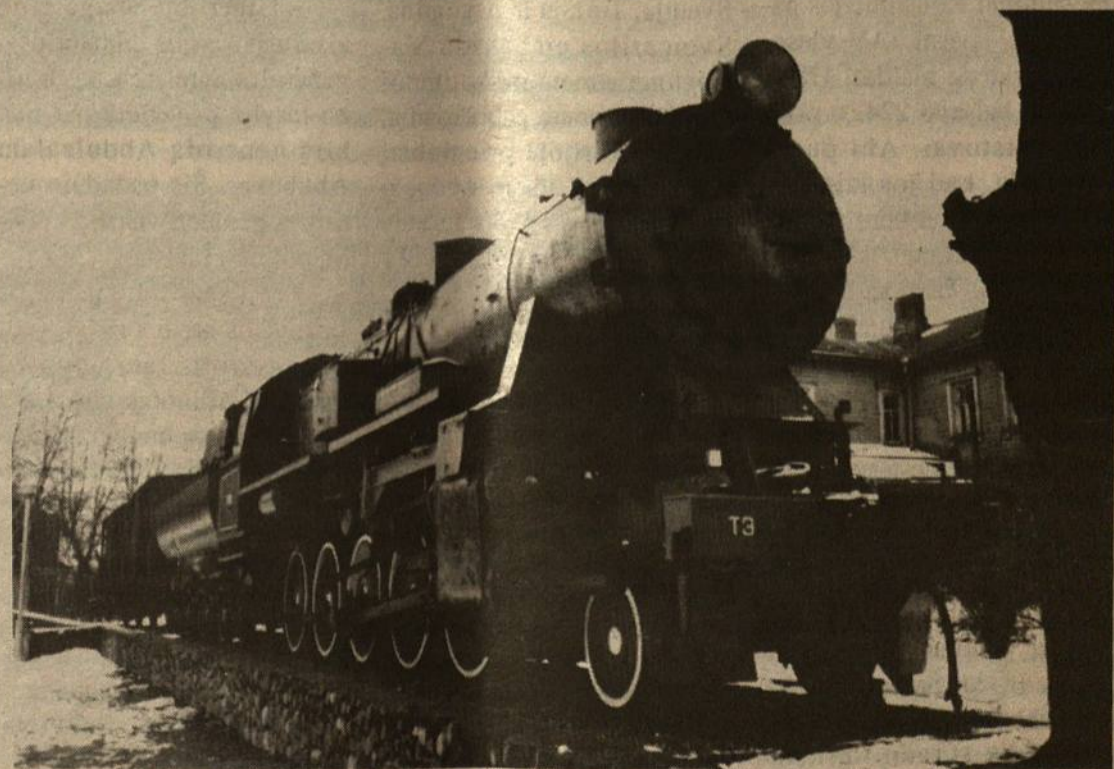
* **NATO VADOVO APSILANKYMAS.** NATO generalinis sekretorius Javier Solana vizito Vilniuje metu atmetė Rusijos užsienio reikalų ministro Jevgenij Primakov kaltinimus, kad NATO plėtimas į buvusios SSRS teritoriją pakenks Europos saugumui. Solana sakė, kad NATO plėtimas nenukreiptas nė prieš vieną šalį. Solana pradėjo 3 dienų kelionę po Baltijos valstybes vizitu į Vilnių, kur susitiko su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkumi ir gynybos ministerijos vadovybe. Solana sakė, kad Lietuvos dalyvavimas Bosnijos taikos palaikymo operacijoje ir gynybos biudžeto padidinimas sustiprina Lietuvos padėtį NATO narių akyse. (DPA)

* **RUSIJOS FINANSŲ KRIZĖS PADARINIAI.** Įtakingas verslo žurnalas "Business Eastern Europe" (BEE) tvirtina, jog finansų krizė, kilusi Rusijoje, slegia Rytų Europos rinkas. Finansų krizė Rusijoje smukdo visas Rytų ir Vidurio Europos šalių rinkas, o panikos apimti investuotojai pradėjo "išimti" šiame regione sukauptus resursus. BEE tvirtina, jog tuo atveju, jei rublis bus devaluotas, tai, be abejo, turės neigiamų pasekmių Rusijos prekybos partneriams, įskaitant ir Baltijos valstybes, kurių einamųjų sąskaitų deficitai gali dar labiau išaugti. Žurnalas perspėja, jog rublio devaluavimas sukeltų didelį spaudimą Lietuvos litui. Estijos ir Latvijos vyriausybėms taip pat tektų imtis ryžtingų priemonių vartojimui apriboti. Tai sulėtintų šių valstybių ekonomikos plėtrą. (BNS)

* **JAV PARAMA.** JAV gynybos sekretorius William Cohen Kopenhagoje vykusiame Šiaurės ir Baltijos šalių gynybos ministrų susitikime pareiškė, kad šiais metais JAV suteiks Baltijos šalių karinių pajėgų reformavimui 6,35 mln. JAV dolerių. Estijos gynybos ministerijos spaudos tarnybos teigimu ETA'ai, W.Cohen pareiškė, kad viena iš JAV ir Baltijos šalių bendradarbiavimo karinėje srityje užduočių yra pasirengimas stoti į NATO ir bendrų veiksmų užtikrinimas. (ETA)

* **ISLANDIJOS POŽIŪRIS.** Viešėdamas Lietuvoje, Islandijos prezidentas Olafur Ragnar Grimsson pareiškė, kad pritaria Baltijos valstybių narystei NATO. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus įteikė O. Grimsson valstybinį apdovanojimą už Lietuvos nepriklausomybės stiprinimą ir Lietuvos tarptautinio diplomatinio pripažinimo siekimą. Grimsson sakė, kad Baltijos šalys pačios turėtų lemti savo likimą, o didesnės valstybės neturi teisės diktuoti mažesnėms. Lietuvoje ir Latvijoje, Islandijos prezidentas pasirašė sutartis dėl bendradarbiavimo gynyboje ir investicijų skatinime. (DPA)

* **LIETUVOS POZICIJA.** Lietuvos Krašto apsaugos ministras Česlovas Stankevičius interviu "Interfax", komentuodamas Rusijos UR ministro Jevgenij Primakov Vilniuje pasakytus žodžius apie Baltijos šalių įstojimą į NATO nepriimtinumą, pareiškė, jog Lietuvos narystė NATO ir pati NATO plėtra nesukels grėsmės Rusijos saugumui. Todėl Rusijos priešinimasis šiems procesams yra nepagrįstas. Pasak Č. Stankevičiaus, NATO plėtra "priešingai, reikš saugumo ir pastovumo zonos išplėtimą". "Mūsų pozicijos lieka nepakitusios: mes ruošiamės narystei NATO ir neigiama Rusijos reakcija - tai laiko klausimas", - pažymėjo ministras. Jis taip pat priminė 1991 m. liepą pasirašytą Lietuvos ir Rusijos sutartį dėl tarpvalstybinių santykių pagrindų, kurioje "patvirtinama Lietuvos teisė savarankiškai pasirinkti saugumo ir gynybos užtikrinimo būdus, įskaitant ir stojimą į karines sąjungas". (INTERFAX)

Tremties traukinys Naujojoje Vilnioje. D.Puškorienės nuotr.

ALBINO KARNIAUS JUBILIEJUS

Į privačią Silver Sands pokylių salę, esančią St. Pete Beach, FL gegužės 23 d. rinkosi svečiai, norintys pasveikinti ir pagerbti Albina Karnių, švenčiantį 75-tąjį gimtadienį. Svečius sutiko pats Albinas Karnius kartu su žmona Angele ir pakvietė prie užkandžių stalo. Šioje puošnioje šventėje dalyvavo sukaktuvinininko vyriausias brolis Vytautas su žmona Julija iš Kalifornijos ir jaunesnis brolis Bronius iš Indijanos. Susirinkusieji dalinosi išpuščiais ir šnekučiavosi su seniai matytais pažįstamais.

Vyresnysis sukaktuvinininko sūnus Algimantas trumpai aptarė šio pokylio reikšmę, padėkojo visiems už apsilankymą ir pakvietė prie pietų stalo. Maldą sukalbėjo kun. Dr. Matas Čyvas. Pietų metu

buvo pripiltos šampano taurės. Visi sugiedojo "Ilgiausių" ir sveikiausių metų sukaktuvinininkui.

Po to prasidėjo sveikiniai. Gražiai paruoštą sveikinimą su dalyvių parašais įteikė Mečys Šilkaitis. Albino giminaitė Laima Vitkauskienė perskaitė humoristinę pasakojimą. Toliau sveikino Juozas Šulaitis, Vida Meiluvienė, Antanas Gudonis ir aktorė Dalila Mackialienė.

Iš sveikintojų išgirdome, kad Albinas Karnius yra ne tik visuomenininkas ir gražios šeimos tėvas. Neabejotinai didžiausias jo nuopelnas – Lietuvos klubo įsteigimas St. Petersburge. 1962 metais pirmojoje Lietuvos klubo valdyboje jis išrenkamas išdinininku, o jau 1965 m. tampa šio klubo pirmininku. Su ma-

žomis pertraukomis vadovauja klubui iki 1998 m. Jo entuziazmas ir įkvėpimas padėjo nugalėti visus sunkumus. Klubas išaugo, išsiplėtė ir išvystė gražią kultūrinę veiklą.

Po pietų jaunesnysis sukaktuvinininko sūnus Rimas, turintis gražų balsą, padainavo įdomią dainą ir pakvietė pradėti šokius. Pirmiausia ir pakilo sukaktuvinininkas Albinas su Angele, o vėliau į šokį įsijungė kiti šeimos nariai, po jų – ir visi svečiai.

Vėliau Albinas Karnius nuoširdžiai padėkojo žmonai Angelei ir visai šeimai už šio pokylio suruošimą. Jis dėkojo savo broliams ir kitiems giminėms už apsilankymą. Dėkojo ir visiems šio telkinio tautiečiams, dalyvavusiems jo deimantinės sukakties šventėje. *Juozas Šulaitis*

Albinas Karnius

Sukaktuvinininko šeima (iš kairės): sūnus Rimas, marti Patty, Angelė Karnienė, Albinas Karnius, marti Nancy ir sūnus Algimantas.

ĮSIPAREIGOJIMAS LIETUVAI

Šių metų pradžioje Venesueloje išleista ispanų kalba parašyta Jūratės Statkutės de Rosales knyga "Los Godos" (Gotai), kurioje autorė, sugretinusi archeologijos radinius su Vakarų Europos VI ir XIII amžiaus rankraščiais, pabandė atkurti baltų tautų istoriją nuo 2000 m pr. Kristų iki VI amžiaus po Kristaus.

"Jūsų knyga yra tiesiog puiki: jos tema aiškiai išdėstyta, istorijos šaltiniai teisingai panaudoti." Šiais žodžiais apie naująją knygą prabilo Venesuelos Istorijos akademijos pirmininkas Guillermo Moron – vienas žinomiausių Pietų Amerikos istorikų. Perskaitęs šią knygą, jis pasiūlė ją išdalinti šalies universitetams.

Nemažiau teigiamą Jūratės knygos įvertinimą parašė ilgametis literatūros kritikas, buvęs Venesuelos centrinio

universiteto Teisių fakulteto dekanas Jorge Gomez Mantelini. Jis sako, kad tai knyga, kuri užpildo istorijos mokslo spragą: "Ši knyga nieko nepuola ir nieko negina, joje nėra nei alegorijų, nei panegirikų. Čia yra tik sąžiningai išdėstyti faktai ir pagrįstai daromos normalios išvados."

Katalikų jėzuitų universiteto profesorė ir žinoma Venesuelos žurnalistė Nora Uribe Jūratės knygai skyrė net tris savaitinio žurnalo "Elite" puslapius. Ją labiausiai domino klausimas, kodėl Jūratė pasirinko tokią neįprastą temą. Iš autorės ji išgirdo, kad šis mokslo veikalas buvo jos įsipareigojimas savo kraštui, Lietuvai. N. Uribe rašo, kad gotai buvo tarsis dingę istorijos erdvėse. "Jų atradimas keičia mūsų galvoseną apie tai, kas yra Ispanija ir kokios yra dabarti-

nės Ispanijos šaknys".

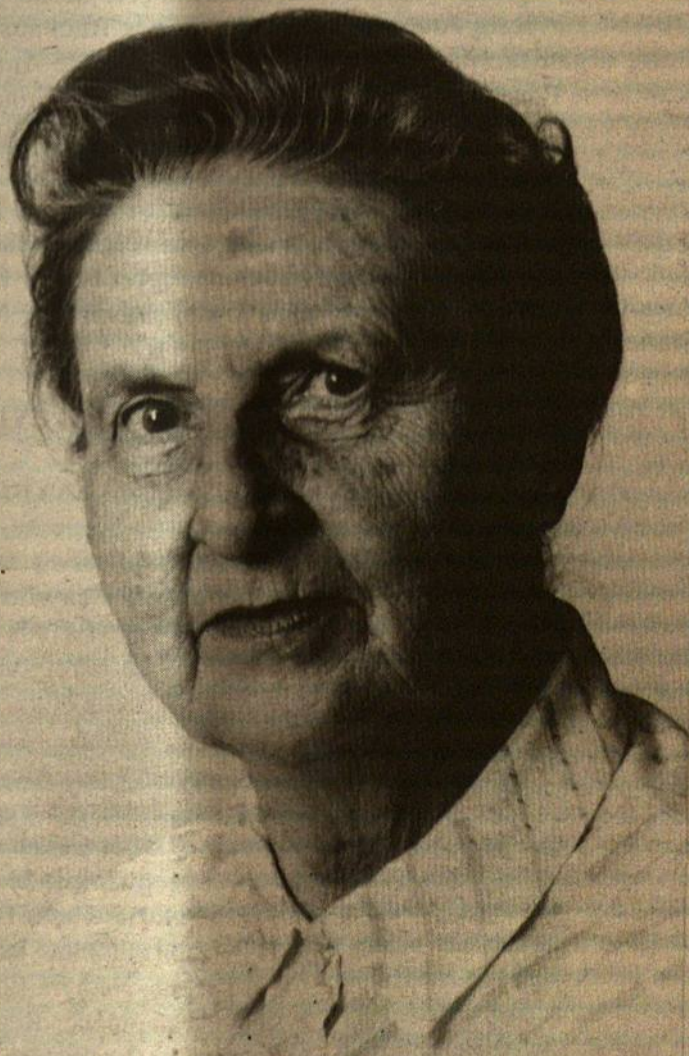
Su kai kuriomis "Elite" išspausdinto pasikalbėjimo ištraukomis verta supažindinti "Dirvos" skaitytojus. Atsakydama į Noros Uribe klausimą: "Kas jus paskatino parašyti šią knygą?", Jūratė Rosales papasakojo:

Tai buvo mano įsipareigojimas, lyg daug nemalonumų žadanti pareiga, kurią vis tiek reikia atlikti. Pirmasis mano susitikimas su šia tema įvyko labai seniai, kad dar mokiausi gimnazijoje Prancūzijoje. Mūsų šeima artimai draugavo su Česlovu ir Elena Gedgaudais. Česlovas Gedgaudas buvo labai plataus išsilavinimo žmogus. Tačiau po karo visi buvome pabėgėliai, gyvenome gana sunkiai. Vasarą Gedgaudai išvežė vaikus atostogų į pigiausią vietą, kokią tik surado tolimame Pietų Prancūzijos užkampyje.

Vienintelis užsiėmimas jiems ten buvo ežeras, kuris vadinosi "Ouzouer". Kiti vietovardžiai irgi buvo gana primenantys lietuviškus pavadinimus. Iš pradžių tai net atrodė juokingai. Tačiau kai tų sutapimų atsirado tikrai per daug, Č. Gedgaudas mustebęs pradėjo domėtis tos vietovės istorija ir sužinojo, kad joje ilgą laiką gyveno vizigotai. Jis grįžo į Paryžių su įtarimu, kad vizigotai buvo ne germanai, o baltai. Pradėjęs šios temos tyrimus, jis parašė knygą "Mūsų praeities beieškant".

Praėjo daug laiko. Mūsų šeima emigravo į Pietų Ameriką. Ištekėjau, auginau vai-

kus. Kai Venesueloje mokiau juos lietuviškai kalbėti, atsitiko ir man beveik tas pats, kaip ir Č. Gedgaudui: sutapimų, ypač fonetikoje, buvo per daug, kad jie galėtų būti atsitiktiniai. Maždaug tuo pat metu Kalifornijos universitete archeologė Marija Gimbutienė žemėlapiuose atkūrė baltų tautų kadaise apgyventas žemes Europoje. Aš pamaciau, kad vizigotai buvo iš tų žemių, kuriose anais laikais gyveno baltai. Nuvažiauvau į Kaliforniją, susitikau su prof. M. Gimbutiene, bet jokios konkrečios išvados nepriėjome: kaip ir Gedgaudui, (Nukelta į 6 psl.)

"Los Godos" autorė Jūratė Statkutė de Rosales

ĮSIPAREIGOJIMAS LIETUVAI

(Atkelta iš 5 psl.)

taip ir mums trūko tvirtesnių duomenų.

Pradėjau rinkti medžiagą. Tuo metu daug rašiau į spaudą ir dažnai eidavau į netoliese esančią Arkaja biblioteką, kurioje buvo turtinga senųjų knygų saugykla. Bibliotekos vedėja man parinkdavo įdomių knygų apie viduramžių rankraščius ir Pirėnų įrašus. Kai suradau Alfonso X (XIII a.) gotų istoriją, parašiau lietuviškai vieną nedidelę knygą, kurioje daugiausia apsiribojau kalbotyros klausimais. Ją 1985 m. Čikagoje išleido Devenių Kultūrinis fondas. Daug skaitytojų tų filologijos subtilybių nesuprato, o kai kurie iš jų turbūt galvojo, kad esu lyg išprotėjęsi.

Po to praėjo daug metų. Lietuva atgavo nepriklausomybę. Mano pirmosios knygos laida tuomet jau buvo išsibaigusi. Ir štai man pradėjo rašyti intelektualai iš Lietuvos, klausdami, kur galima ją gauti.

Lietuvoje irgi atsiveria nauji akiračiai. Taigi dabar parašiau ispaniškai daug platesnę studiją. Kita, skirtinga, bet tai pačiai temai skirta mano knyga netrukus išeis Lietuvoje. Ją leidžia Kaune

Česlovo Gedgaudo fondas.

Profesorė Uribė pabrėžė: "Mums buvo žinoma senoji Egipto ir Artimųjų Rytų istorija. Tačiau galvojome, kad Europa tais laikais buvo laukinis žemynas. Alfonsas Išminčius (XIII amžiaus kronikoje) mums pateikia žinių apie daug senesnius laikus negu iki šiol buvo matyta. Visos tos žinios matematiniu tikslumu sutampa su archeologijos duomenimis. Tai yra staigmena, kurios niekas nesitikėjo".

Ispanų kalbos žinovų susidomėjimas Jūratės knyga yra suprantamas, nes joje jie rado atsakymus į daugelį klausimų apie vizigotų invazijos laikotarpį. Knygos išangoje pasisakė dienraščio "El Nuevo País" leidėjas, rašytojas Rafaelis Polėjus: "Toks didelis autoritetas kaip Ramon Menendez Pidalis jau buvo nustatęs ši santyki ir apibrėžęs baltų kalbų įtaką Ispanijoje. Tiek Menendez, tiek lietuvių kalbininkas, prof. Jonas Kazlauskas yra pateikę gana daug sutampančių kalbinių faktų, kurie parodo, kad baltų įtaka buvo lemiamą ispanų kalbai."

Menendez Pidalis, svar-

Jūratė Rosales (antroji iš kairės) Kosta Rikoje per prezidento Miguel Angel Rodriguez inauguraciją. Dešinėje – Venesuelos prezidentas Rafael Caldera.

biausias šio šimtmečio pradžios ispanų kalbininkas, nustatė didelį skaičių fonetinių pakitimų, kuriais atvykėliai gotai iškreipė lotynų kalbą ir iš kurios vėliau išsirutuliojo šiuolaikinė ispanų kalba. Jis pirmas įrodė, kad ta įtaka negalėjo būti germaniška. Tačiau jis paliko atvirą klausimą, kodėl tie pokyčiai įvyko. Iš savo pusės, prof. Jonas Kazlauskas, rašydamas "Lie-

tuvių kalbos istorinę gramatiką", užtiko tuos pačius senosios lietuvių kalbos bruožus, kuriuos pažymėjo Menendez.

Jūratė Rosales pabrėžia, kad Ispanijoje buvo net kelių baltiškių kalbų įtaka, bet stipriausia iš jų susijusi su senovės prūsų rytinėmis tarmėmis. Viduramžiais sūduviai Pabaltvyje vis dar save vadino "vizigotais" (žr. Vytauto Didžiojo dokumentus).

Norintieji įsigyti ispanišką Jūratės Statkutės de Rosales knygą "Los Godos", gali kreiptis tiesiai į leidyklą Karakase šiuo adresu: Jurate Rosales, Revista Zeta, Pinto a Santa Rosalia 44, Caracas, Venezuela. Kaina – 22 doleriai. Persiuntimas: Amerikai – 4 doleriai, o Europai – 5 doleriai. Jūratės Rosales E-mail: rosprados@eldish.net ("Dirvos" inform.)

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PRANEŠIMAI

JAV ADMINISTRACIJA REMIA BALTIJOS VALSTYBIŲ SIEKIUS

1998 m. birželio 9 d. Baltuosiuose Rūmuose Amerikos Baltų jungtinio komiteto (JBANC) ir šešių Amerikos Baltų organizacijų atstovai susitiko su Prezidento specialiuoju padėjėju ir Nacionalinės saugumo tarnybos Centrinės ir Rytų Europos kraštų direktoriumi Stephen Flanagan, Baltųjų rūmų ryšių su visuomene atstove Christine Stanek, Valstybės departamento ryšių su Baltijos kraštais pareigūnu Trevor Evans. Susitikime buvo svarstoma JAV politika Baltijos regione, JAV – Baltijos valstybių chartijos įgyvendinimas, Šiaurės Rytų Europos iniciatyva ir NATO plėtimo politika. JAV administracija patvirtino savo įsipareigojimą laikytis "atvirų durų" politikos ir pakartotinai išreiškė stiprią paramą Baltijos kraštų siekiui įsijungti į NATO.

JAV pareigūnai teigė, kad JAV – Baltijos valstybių chartija įtraukia šias valstybes į vakarietiškų valstybių šeimą. Jau sudarytos chartijoje numatytos ekonominės ir gynybinės veiklos dvišalės

darbo grupės. Birželio 25 d. Rygoje susitiks JAV ir Baltijos valstybių partnerystės komisija, kuri aptars ūkinių ryšių ir saugumo klausimus.

Amerikos Baltų jungtinio komiteto prezidentas profesorius Jonas Račkauskas birželio 4 d. išsiuntė Amerikos Lietuvių tarybos protesto laišką NATO Generaliniam sekretoriui Javier Solana, pareiškusiam Maskvoje, kad NATO atsižvelgs į Rusijos nuomonę, sprendžiant Baltijos kraštų priėmimo į NATO klausimus.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS LOS ANGELES SKYRIUS

Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyrius išrinko naują valdybą. Jos nariai pasiskirstė pareigomis: Antanas Mažeika – garbės pirmininkas; Albinas Markevičius – pirmininkas; Aloyzas Pečiulis – pirmasis vicepirmininkas; Daiva Čekanauskaitė – vicepirmininkė ryšiams su valdžia; Tadas Dabšys – vicepirmininkas jaunimo reikalams; Nemyra Enckryšiai su visuomene; Regina Gasparonienė – sekretorė, išdininkė; Irena Aleknavičienė

– lietuvių reikalai; Marytė Šepikienė – ypatingi renginiai.

Sveikiname naująjį pirmininką p. Albiną Markevičių ir visą valdybą, linkėdami ryžto, ištvermės ir geriausios kloties visuose darbuose. Didžiulė padėka geriamam ir mielam p. Antanui Mažeikai, daugelį metų nuoširdžiai ir efektyviai vadovavusiam Amerikos Lietuvių tarybos Los Angeles skyriui.

Lietuvos ambasados pranešimas DVIŠALĖS KONSULTACIJOS

Birželio 9 d. JAV Valstybės departamente įvyko pirmosios dvišalių santykių istorijoje Lietuvos ir JAV ekonominės konsultacijos, kurias rengti buvo numatyta šiemet, sausio 16 d. pasirašytoje JAV – Baltijos valstybių chartijoje. Ateityje tokios konsultacijos bus rengiamos kiekvienais metais.

Pirmąsias konsultacijas Valstybės departamente pradėjo šalių delegacijų vadovai – Lietuvos Ūkio ministras Vincas Babilius ir JAV Vals-

tybės sekretorės pavaduotojas Stuart Eizenstat. JAV delegacijoje buvo Valstybės departamento padalinio pavaduotojas James Gadsen, Prezidento specialusis padėjėjas Steven Flanagan, kiti Valstybės departamento bei kitų federalinių įstaigų (komercijos, žemės ūkio, transporto, energetikos departamentų) atstovai – iš viso apie JAV 50 pareigūnų. Iš Lietuvos pusės šiose konsultacijose dalyvavo Užsienio reikalų viceministras

(Nukelta į 9 psl.)

SUVAŽIAVIMAS FLORIDOJE

Balandžio 25-26 dienomis "Quality Resort" viešbutyje, Singer Island įvyko JAV LB Floridos apygardos suvažiavimas. Jį globojo Palm Beach apylinkės valdyba. Iš kairės: St. Petersburg LB apylinkės pirmininkė V.Meiluvienė, Daytona Beach apylinkės pirmininkė B. Kozicienė, Palm Beach apylinkės pirmininkė A. Solienė, Lietuvos ambasadorius S. Sakalauskas, Floridos apygardos pirmininkas L. Siemaška, pulkininkas A. Garsys.

J. Garlos nuotr.

Jaunimo puslapis

BAIGĖSI KONKURSAS "TOLIMAS LIETUVIŠKAS ŽODIS"

Lietuvos tautinio jaunimo organizacija "Jaunoji karta" užbaigė darbą, kuris truko visus metus. Jo pabaigą galima pavadinti pačia gražiausia ir sėkmingiausia. Baigiamasis išseivijos kūrybos skaitovų konkursas įvyko Vilniuje, Mokytojų namų svetainėje. Čia susirinko Lietuvos apskričių nugalėtojai, jų mokytojai, tėvai ir kiti pažįstami, kurie atlydėjo į baigiamąjį renginį. Dalyvavo ir lietuviškų mokyklų atstovai iš Gudijos ir Lenkijos. Kiekvienas dalyvis gavo organizatorių ir rėmėjų dovanėles. Susirinko ir solidi vertinimo komisija: aktoriai Tomas Vaisieta, Donatas Banionis, Irena Kriauzaitė, Lietuvos rašytojų sąjungos narys Benediktas Januševičius, "Jaunosios kartos" valdybos narė Jolanta Paškevičiūtė. Savo apsilankymu dalyvius ir svečius pagerbė poetas Kazys Bradūnas su žmona.

Konkurso finalą pradėjo Šilalės rajono Kvėdarnos vidurinės mokyklos meninė kompozicija "Rauda" – pagal B. Pūkelevičiūtės eiles. Po to organizatorių vardu žodį tarė "Jaunosios kartos" pirmininkas Gintaras Binkauskas, kuris pasidžiaugė, kad konkursas pasiekė savo galutinį etapą, nepaėmęs nė vieno lito iš vargano Lietuvos biudžeto. Tai padaryti padėjo rėmėjai. Pagrindinis rėmėjas buvo Tautos fondas. Taip pat mus parėmė dienraštis "Lietuvos aidas", turizmo firma "Migrovė", Atviros Lietuvos fondas, leidyklos "Alma littera" ir "Vaga", Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, A. Gricevičiaus lietuvių saldainių fabrikas "Rūta".

Po to žodį tarė Kazys Bradūnas. Gerbiamas poetas pasidžiaugė, kad tiek daug

gražaus jaunimo susirinko skaityti poezijos, kuriamos visose pasaulio šalyse, į kurias likimas nubloškė lietuvius. Dalis poetų jau nesulaukė Tėvynės laisvės, tačiau dabar visi jie grįžta – savo eilių posmais, skambančiais iš jaunųjų lūpų. K. Bradūnas perskaitė keletą savo eilėraščių, kuriuos publika sutiko šiltais ir ilgais plojimais.

Vienas po kito kilo ant scenos skaitovai. Konkurso dalyviai ir svečiai susidomėję klausėsi tolimojo lietuviško žodžio. Net nepastebėjome, kaip priartėjo pietų pertrauka. Po jos nuotaikinga meninė kompozicija konkursą pratęsė Kauno J. Jablonskio vidurinės mokyklos atstovai. Ypačingai šiltai buvo sutikti skaitovai iš Punsko Kovo 11-osios gimnazijos, Krasnavo ir Pelesos lietuviškų mokyklų. Įdomią kompoziciją pagal J. Meko eiles atliko Ignalinos Č. Kudabos vidurinės mokyklos skaitovai.

Kai savo pasirinktą eilėraščių perskaitė paskutinis konkurso dalyvis, buvo paskelbta pertrauka, kurios metu organizatoriai pakvietė visus aplankyti meno galeriją "Vartai". O vertinimo komisija susirinko į posėdį, kuriam prireikė net dviejų valandų, nes nuspręsti buvo labai sunku. Tuo metu visus linksmo Vilniaus Gerosios Vilties mokyklos tautinių šokių ansambliskas "Opa-pa". Šie 7-8 metų vaikiukai sužavėjo publiką.

Pagaliam pasirodė vertinimo komisija. Jos pirmininkas – aktorius Tomas Vaisieta pasidžiaugė, kad jaunimas šiandien paneigė kalbas apie jo abejingumą ir nepilietiškumą. Padėkojėms konkurso dalyviams, jis paskelbė laimėtojus. Pirmąją vietą ir

"Lietuvos aidas" paskirtą dovaną – kelionę į Čekiją laimėjo Biržų "Aušros" vidurinės mokyklos moksleivė Laura Dzelzytė. Laurą ruošusi mokytoja Irena Kirtiklienė apdovanota "Jaunosios kartos" ir turistinės firmos "Migrovė" prizų - kelione į Krokuvą. Antrąją vietą laimėjo Kauno "Aušros" vidurinės mokyklos atstovas Mindaugas Reinikis. Jam skirta turistinės firmos "Migrovė" dovana – kelionė į Krokuvą. Trečiąją vietą ir Amerikos lietuvių tautinės sąjungos dovaną prizą – indų komplektą laimėjo Punsko Kovo 11-osios lietuviškosios gimnazijos moksleivė Rita Šliaužytė. Specialias vertinimo komisijos dovanas pelnė Krasnavo pagrindinės lietuvių mokyklos skaitovė Danguolė Kuosaitė ir Vilniaus V. Sirokomlės vidurinės mokyklos atstovas Andrius Koroliovas. Daugiausiai žiūrovų simpatijų pelnė jau minėtoji Laura Dzelzytė ir Tomas Danulavičius iš Alytaus A. Ramanauskos-Vanago vidurinės mokyklos. Geriausia kompozicija žiuri pripažino Ignalinos Č. Kudabos vidurinės mokyklos mokinių pasirodymą. Leidyklų "Vaga" ir "Alma littera" prizais apdovanoti geriausi skaitovai, pakliuvę į pirmąjį dešimtuką.

Po apdovanojimų "Jaunosios kartos" pirmininkas pakvietė dalyvius ir svečius prie vaišių stalo. Moksleiviai keitėsi adresais, domėjosi "Jaunosios kartos" veikla. "Griežikų" kapelos muzikantai pakvietė į ratelį, kuriame šokdami ir dainuodami net nepamatėme, kaip atėjo metas skirstytis. Konkursas suteikė gerą progą jaunimui užmegzti naujas pažintis.

G. Budrys

IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė

(Tęsinys. Pradžia – 18 nr.)

Mandagiai atsiprašykite ir leiskite pašnekovui susitikti su kitais. Jeigu esate suinteresuoti su juo susitikti dar kartą, paklauskite, kaip būtų patogiausia jį surasti. Pašnekovas greičiausia duos savo vizitinę kortelę ar namų telefono numerį arba paprašys to paties iš jūsų.

Užmegzdami pažintį su amerikiečiais, privalote nesukubėti. "Išguldydami" visą savo gyvenimą ar pasidalindami visais savo vargais, pasigirdami visais savo laimėjimais ar paliesdami per daug gilius dalykus, kad palaikytumėte pokalbį ir geriau pažintumėte "tikrąją" pašnekovo asmenybę, nubaidysite daugumą amerikiečių. Visada prisiminkite, kaip elgtis nepriklausoma, linkusi į individualizmą, asmenybė. Ją, be abejonės, atgrasintų įkyrus ir ieškantis pagalbos pašnekovas.

Taip pat prisiminkite, jog amerikiečiams patinka nuolatos kažką veikti. Todėl siūlykite: "Gal važiuojame kartu apsipirkti?" arba "Išsinuomauju vaizdajuostę. Ar nenorėtumėte atvažiuoti jos pasižiūrėti?" Pirmiausiai sutelkite dėmesį į veiksmą, o ne į pažinimą. Kai kuriose šalyse draugystė užsimezga, vertinant skirtumus tarp žmonių, kad jie galėtų ką nors vienas iš kito sužinoti. Amerikoje yra priešingai. Čia draugystė užmezgama, remiantis panašumais: "juo labiau tu panašesnis į mane, juo didesnė tikimybė, kad mes tapsime draugais".

Bendro pobūdžio patarimas: jeigu rūkote, būkite labai atidus, kur tai darote. Geriausia užsirūkyti tik tada, jeigu jau kas nors rūko.

Net jeigu klausia jūsų nuomonės, nekritikuokite Amerikos ar jos politinės sistemos. Gal ir atrodo keistokai, kad patys amerikiečiai tai daro nesivarždami, tačiau jiems nepatinka, kai kritikuoja užsieniečiai.

Jeigu esate vyras, nestovėkite per daug arti ir nelieskite amerikiečio vyro. Dau-

guma į tai reaguos labai neigiamai. Ir svarbiausia, daugumoje situacijų nebandykite spręsti, kas yra teisinga ir kas ne. Jūs vadovausitės savo tradiciniu mąstymu, pamiršdami, jog nesate jums įprastoje aplinkoje.

Daugelis dalykų Amerikoje ar tik ką užmegztuose santykiuose su žmonėmis jums gali pasirodyti keisti. Nesukubėkite jų vertinti. Įsiklausykite, pasistenkite daugiau sužinoti ir suprasti. Tada visa tai gali įgauti kitokią prasmę.

Bendravimo principai

Universalūs bendravimo principai yra šie: pasitikėjimas, sąžiningumas, sugebėjimas pastebėti kitų gerus poelgius, mandagumas ir gebėjimas atsiprašyti, jeigu suklydote. Visa tai būtų galima apibendrinti vienu žodžiu – pagarba. Jeigu vadovaujate šiais principais, jūs rodote pagarbą. Nesvarbu, kokioje tai būtų šalyje ir kokie tos šalies papročiai. Jeigu gerbsite kitus, labai tikėtina, jog ir patys būsite gerbiami. Trumpai apžvelgsime išvardintus principus.

Pasitikėkite žmonėmis nuo pat pirmos susitikimo akimirkos, net jei žinote, kad jie gali jums nepasitikėti. Tai skamba juokingai, tačiau pamėginkite. Pasitikėjimas yra viena iš svarbiausių bet kokių santykių sudėtinių dalių. Ir kažkas privalo pirmasis jį parodyti. Jeigu tikėtės, jog žmonės, su kuriais susipažįstate, gerai su jumis elgsis, jie tai pajus ir tikriausia neapvils jūsų.

Galite pabandyti. Kai susipažinsite su dviem naujais žmonėmis, vienu pasitikėkite, o kitu ne. Pamatysite, su kuriuo iš jų bus lengviau užmegzti pokalbį, su kuriuo iš jų dviejų žmonių bus maloniau bendrauti, su kuriuo labiau norėsite vėl susitikti.

Būkite sąžiningi, bendraudami su kitais. Apgauti galima vieną kartą, bet, tikriausia, to nepavyks padaryti antrą. Žmonės paprastai iš kalbos atpažįsta nesąžiningą elgesį. Tęskite duotus pažadus. Sulaužydami susitarimus, sugadinsite santykius ne tik su kitais, bet ir su savimi. Nebegalėsite tikėti savo paties duotu žodžiu.

Per dažnai mes stengiamės pastebėti kitų klaidas bei trūkumus. Ir, suprantama, visada jų surandame, nes niekas nėra tobulas. Ir tada sakome: "Aš taip ir žinojau, kad jis mane apvils".

Konkursas "Tolimas lietuviškas žodis" Šilalės rajono Kvėdarnos vidurinėje mokykloje.

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras
26

Pradedant kalbėti apie "Catarrą" ir jos paruošimo procesą, būtina grįžti į botaniką ir pagarbiai sustoti prie augalo, kuris yra gyvybiškai svarbus Amazonijos gyventojams – tiek kolonistams, tiek indėnams, tiek ir paupių miestelėnams. To augalo vardas – Cassava. Botanikai ji žino kaip "Manihot esculenta", priklausanti plačiai "Euphorbiaceae" giminei. Įvairiose vietovėse jis dar žinomas ir "Manioc", "Mandioca", "Yuca" ar "Yucca" vardais. Pietų Amerikai tas augalas toks pat svarbus, kaip ir bulvės, kviečiai ar rugiai – vakariečiams, ryžiai – Pietryčių Azijos gyventojams ir "taro" šakniavaisis – Ramiojo vandenyno salų gyventojams.

Cassava yra plonastiebis augalas, kuris gali būti net dviejų metrų aukščio, su vėduklės formos lapais, kurių būna nuo penkių iki devynių. Tai šakniavaisis, duodantis iki dvidešimt svarų šaknų iš kiekvieno augalo arba iki dešimt tonų iš akro. Įvairios Cassava atmainos dalijasi į dvi pagrindines rūšis: saldžią ir karčią. Abiejų rūšių šaknyse yra nuodingos hidrocininės rūgštys. Saldžiosios Cassava šaknyse tos rūgštys kiekis yra mažas ir normaliomis sąlygomis nekenksmingas. Bet karčioji atmaina tos rūgš-

ties turi daug. Be specialaus apdorojimo, kurio metu rūgštis neutralizuojama, šaknų valgyti negalima. Nežinau kodėl, bet karčioji atmaina, atrodo, yra populiariausia, bent jau indėnų tarpe.

Cassava paruošimo maistui procesas prasideda nuo šaknų sutarkavimo. Tarkavimui indėnai naudoja plokščiai nutašytą medžio gabalą, primenantį storą lentą, tankiai prikalintą aštrių akmenukų. Kolonistai dažnai naudoja savos, rečiau – fabrikinės gamybos dideles skardines tarkas. Šaknys susmulkinamos į masę, primenančią tarkuotų bulvių tyrę. Jos skystimas ir yra hidrocininės rūgštys skiedinys, kurį iš masės reikia pašalinti. Indėnai vartoja įmantriai išpintus sunktuvus, o kolonistai masę sunkia taip, kaip ir mūsų virėjos bulvių tyrę cepelinams.

Išsunkta masė išdžiovinama ant specialiai įrengtų didelių molinių krosnių viršaus. Tokiu būdu masėje likęs neišsunktas rūgštis kiekis neutralizuojamas karščiu. Išdžiovinata Cassava turi stambią miltų arba kruopų formą. Tai priklauso nuo tarkos stambumo. Ji valgoma įvairiais būdais: užsibarstoma ant žuvies ar mėsos kepsnio, saujomis dedama į burną, iš jos verdama košė arba kepama vadinamoji Cassava duona – ploni, maždaug dviejų sprindžių skersmens blynai.

Kelionėje ar medžioklėje vietiniai visada turi kur nors prie savęs prisirišę maišelį Cassava. Atrodo, jog be jos gyventi neįmanoma. Prisimenu vieną savo gidą Brazilijoje. Nežiūrint, ką valgėme – Spam, Corned beef, sardines ar konservuotą kumpį, su ryžiais ar duona – jis ant visko dar užsibarstydavo Cassava. Aš taip pat mėgstu Cassava

duoną ir kelionėse visada turiu užkišęs jos blyną kur nors lengvai pasiekiamoje vietoje.

Dabar artėjame prie "Catarra". Išsunktas sutarkuotos Cassava skystis, kuriame, kaip minėta, yra daug hidrocininės rūgštys, paprastai išpilamas lauk. Tačiau dalis jo reikalinga "Catarra" gamimui. Tas skystis supilamas į nemažą puodą ir verdamas (valandas ar dienas) tol, kol dauguma vandens išgaruoja, o puode lieka tamsus, sirupo tirštumo skystis – "catarra" bazė. Dabar reikia susirasti vadinamųjų ugninių skruzdėlių skruzdėlyną ir susemti jų, kiek tik galima. Labai svarbu, kad ugninių skruzdėlių gaudymo operacija vyktų tam tikru metų laiku, kada jų gyviai yra labiausiai deginantys. Kitaip "catarra" neturės jos legendinę garbę salygojančio poveikio.

Paskutinė šio nuostabaus padažo gamybos operacija yra keblus, ilgas darbas – susemtų skruzdėlių galvų nupjaustymas, ypatingai saugant, jog nupjautoje galvoje liktų ir geluonis su pilnu nuodų užtaisu. Pagal amazoniškus standartus, geros "Catarra" buteliui reikia bent trijų pirštų storio ugninių skruzdėlių galvų sluoksnio ant bonkos dugno. Ant jų tada užpilamas virtas sirupas. Laikas nuo laiko butelį pavartant, po kokio mėnesio "Catarra" prisitraukia iš geluonių užtenkamai "ugnies", kad patenkintų gana įmantrų Orinoko kolonistų skonį.

Grįžęs iš kelionės, bandžiau pažįstamųjų ratą sudominti "Catarra" privalumais. Nieko iš to neišėjo. Pamatę skruzdėlės galvą, jie puldavo į paniką ir užmiršdavo, jog daugumą dalykų reikia pabandyti nors kartą. Skruzdėlių galvos, plaukiojančios "Catarra" padaže, daugeliui padėtų praplėsti jų gastronominių išprusimą, paskendusį kugelio, cepelinų bei bulvinių blynų rūke. Bet juk dar ne vėlu! Šaldytuve saugau puse "kvortos" ir siūlau su pažindinti su "Catarra". Jūsų – *Veau Roti avec Champignons Bordelaise a la Madame Kakariekū*, mano – "Catarra". Mane galite rasti parapijos kavinėje, sekmadieniais po Mišių, jau daug metų nesėkmingai bandanti pajusti nors šokių tokį pasitenkinimą, geriant dikčiai vandeningą gėrimą – lyg tai kavą, pabaltintą dviejų procentų riebumo pienu.

Šioje aplinkoje, į pietus nuo Bahamų salų, Luisianos, Teksaso ir Kalifornijos, visos maistinės apraiškos yra giliausiai įveltos į aštrių priekonių vartojimą. Vieni tai aiškina kolonijinių laikų palikimu, kai nešviežaus maisto

skonį ir nevalytos aplinkos kvapus reikėjo pridengti priekoniais, kurių paskirtis buvo apmarinti nosies ir gomurio

nervų galūnes. Kiti mano, jog vargingesniems gyventojų sluoksniams maisto pasirinkimas buvo labai ribotas.

Vasaros džiaugsmi

PAŽAISLIO MUZIKOS FESTIVALIS '98

1998 m. gegužės 28 d. – rugpjūčio mėn. 30 d.

Liepos mėn. 18 d. 17. val. Šv. Trejybės (Seminarijos) bažnyčioje A. Jakšto g. 1	Artūras Kozlovskis (bosas) Juozas Grigas (vargonai)
Liepos mėn. 19 d. 17. val. Šv. Pranciškaus Ksavero (Jėzuitų) bažnyčioje	M.K. ČIURLONIO styginių kvartetas
Liepos mėn. 25 d. 20. val. Pašto telekomunikacijos ir informatikos muziejaus kiemelyje Rotušės a. 18	Landesjugendorchester NRW ŠIAURĖS REINO vestfalijos žemės jaunimo SIMFONINIS ORKESTRAS simfoninis orkestras (Vokietija) Dirigentas
Liepos mėn. 26 d. 17. val. Zapyškio šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje	MUSICA HUMANA Algirdas Vizgirda (fleita) Algirdas Janutas (tenoras)
Rugpjūčio mėn. 1 d. 17. val. Šv. Arkangelo Mykolo (Iglulos) bažnyčioje	Vilniaus medinių pučiamųjų kvintetas Vadovas – Šarūnas Kačionas
Rugpjūčio mėn. 2 d. 17. val. Šv. Jurgio bažnyčioje Pranciškonų vienuolyne Papilio g. 9	STUTTGARTER MUSIK PODIUM Atlikėjai: Stutgarto kamerinis choras Stutgarto baroko orkestras Solistai: Mechtild Bach (altas) Daniel Taylore (altas) Markus Brutscher (tenoras) Dirigentas – Frieder Bernius
Rugpjūčio mėn. 8 d. 19. val. Pažaislio vienuolyne	F. SCHUBERT - MIŠIOS C-DUR Atlikėjai: Lietuvos kamerinis orkestras Kauno valstybinis choras Solistai: Liuba Chuchrova (sopranas) Nomeda Kazlauskaitė (mecosopranas) Algirdas Janutas (tenoras), Vladas Bagdonas (bosas). Dirigentas - Saulius Sondeckis
Rugpjūčio mėn. 9 d. 20. val. Pašto telekomunikacijos ir informatikos muziejaus kiemelyje Rotušės a. 18	Dainiaus Pulausko sekstetas Improvizacijos vakaras
Rugpjūčio mėn. 15 d. 17. val. (fortepijonas) Šv. Trejybės (Semionarijos) bažnyčioje A. Jakšto g. 1	RAIMUNDAS KATILIUS (smuikas) JORATĖ LANDSBERGYTĖ
Rugpjūčio mėn. 16 d. 17. val. Zapyškio šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje	KAMERINĖS MUZIKOS ANSAMBLIS Solistės: Skaidra Jančaitė (sopranas) Rita Preikšaitė (mecosopranas) Raminta Neverdauskaitė (fortepijonas)
Rugpjūčio mėn. 22 d. 21. val. Radvilaitė" Raudondvario pilyje	JUOZAS GRUŠAS—"Barbora Režisierė – Irena Bučienė
Rugpjūčio mėn. 23 d. 20. val. telekomunikacijos informatikos muziejaus kiemelyje Rotušės a. 18	KAUNO MUZIKINIO teatro orkestras Solistai: Petras Vyšniauskas Pašto (saksofonas, Lietuva) Valdemaras ir Jankus (triūba, Vokietija) Dirigentas – Julius Geniušas
Rugpjūčio mėn. 29 d. 17. val. Zapyškio šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje	KAMERINĖS MUZIKOS ansamblis Asta Krikščiūnaitė (sopranas) Valentinas Geigotas (fleita) Audronė Kisieliūtė (fortepijonas) Muzikologas – Viktoras Gerulaitis
Rugpjūčio mėn. 30 d. 19. val. Pažaislio vienuolyne	FESTIVALIO BAIGIAMASIS koncertas Atlikėjai: Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras Solistai: Irena Milkevičiūtė (sopranas) Virgilijus Noreika (tenoras), Vilhelmas Čepinskis (smuikas) Dirigentas – Juozas Domarkas

Cassava: visas augalas (dešinėje) ir jo šaknys.

RŪPESČIAI

Vladas Vijeikis

Rūpestis lydi mus per visą žemišką gyvenimą. Nemanau, kad aname gyvenime bus kitaip. Rūpinsies, kaip geresnę vietelę ant debesėlio gauti, kad vėtrai užėjus nekratyti. Kaip sulytus sparnus išdziovinti ir dar daug nenumatytų dalykų.

Šioj žemėje – vien tik rūpesčiai. Jau lopšyje rūpiniesi, kad lopšys nuo lingės nenutrūktų, kad mama neužmirštų tavęs papenėti. Tiesą sakant, dėl to tik "iš tradicijos" rūpiniesi. Mamytės yra pasižymėjusios, kaip rūpesčiais persunktos. Žiūri į tave lopšyje ir rūpinasi, kada pradėsi kalbėti. Pradėjus kalbėti, rūpinasi, kad nepradėtum blevyzgoti. Kiek rūpesčio, kol išmoko, kaip reikia kelnes užsimauti. O tu vis bandai ... per galvą

Paūgėjus rūpiniesi, kad draugai kraujo iš nosies nepaleistų. Marškiniai bus pagadinti, kraują sunku išplauti. O kiek rūpesčio, pirmai Komunijai besiruošiant ir tuos visus Dievo įsakymus į galvą bekemšant. O mokykla? Čia – tikri rūpesčiai. Tie mokytojai – tokie įkyrūs, klausinėja, ko tu nežinai. Net žaidimai sukelia rūpesčių. Kaip įspirti sviedinį į vartus, kuriuos saugoti?

Mamytė paskendus rūpesčiuose. Tėvas taip pat neatsilieka ir laiko diržą amžinai parengties stovyje. Tėtos ir dėdės labai rūpinasi tavo ateitimi. O tau reikia rūpintis, kad nelepteltum kokio netinkamo žodžio.

Pabaigus mokslus, atrodo, kad rūpesčiai pasislinko į šalį. Bet kur tau! Tarnyboje turi rūpintis įtikti savo viršininkui. Ateina laikas, kai imi žvilgčioti į merginas. Vėl rūpestis! Kurią pasirinkti savo gyvenimo drauge, kuri sumažintų tavo rūpesčius? Apsiri-

kai. Ji sukelia daugiau rūpesčių, negu knygoje aprašyta. Tada namuose atsiranda mažas sutvėrimėlis, kuris rūpesčių kalnais užgriūva. Stengiesi atsiminti, kaip tavo tėvai tavim rūpinosi. Bet tai buvo labai seniai. Gal lopšinę padainuoti? Neatsimines imi pats kurti:

*Čiūčia liūlia, mažutėli,
Susapnuok tu gražią gėlę.
Į lopšėlį paguldytas
Neišauk tautos banditas.
Ir nerėk per naktį juoda
Tegul Dievas protą duoda.*

O kaip rūpesčiai apie "morgičius", sąskaitas ir milijoną kitų reikalų. Nebelieka laiko rūpintis nei Lietuva, nei pasauliu. Tik prabėgomis žvilgteri ir vėl paskęsti savuose rūpesčiuose.

Lietuviška bendruomenė ir patriotai labai rūpinasi, kad tu neatplyštum nuo lietuviško kamieno ir nepradėtum aukoti banginių, ruonių ar paukščių gelbėjimui, visai užmiršdamas lietuviškus reikalus...

Daug žmonių rūpinasi tavo geroje, bet geriausiai gali pasirūpinti tu pats. Niekas taip gerai nesupranta, ko tau reikia, kaip tavo paties asmenybė. Bet kada tavim ima rūpintis politikieriai, čia užgula didžiausias rūpestis. Kaip juos išvaikyti, kad jie tavimi nesirūpintų?

Besirengdamas į kitą, geresnį pasaulį, kurį mums šioje žemėje žadėjo, vėl turi rūpesčių. Kai tavo siela padebesiais skraidys, ką daryti su tuo niekingu kūnu? Jeigu esi bent kiek sąžiningas, imi rūpintis laidotuvėmis. Negi paliksi giminei. Kas gi nori, kad tave keiktų, kad net žemė kilnotųsi. Tad įteiki geroką sumą graboriui ir pasišauki grabnešius. Jų reikia šešių. Ne pro šalį vieną kitą taurelę su jais išlenkti, kad neatsisakytų, reikiamai valandai atėjus...

Turintiems turto – dar didesnis rūpestis, kaip sutvarkyti, kad valdžiai liūto dalis netektų. Ta valdžia tave ir taip per gyvenimą siurbė. Toliau: kaip padalinti tarp giminų, kad jie susitiktų vienas su kitu dar kalbėtusi ir po teismus nesitąsytų. Nemažas rūpestis. Nors tau – jau vistiek, bet mes visi rūpinamės mūsų geru vardu.

Visuomenės veikėjai taip pat rūpinasi. Kaip palikti gerų žinių apie save, kad po mirties tinkamai paminėtų ir pagerbtų?

Nemažas rūpestis apie paliekamą žmoną. Nuogastauji, kad ji tavo prakaitu palaistytą turtą išmėtys madingiems aprėdams. O dar blo-

giau, kad neatiduotų kokiam prisiplakėliui!

Rūpesčiams nėra galo. O gal pasirūpinti, kad nebūtų rūpesčių. Kaip?

Lietuvos ambasados pranešimas

(Atkelta iš 6 psl.)

A. Rimkūnas, Lietuvos ambasadorius JAV-ose Stasys Sakalauskas, Ūkio viceministras V. Valentukevičius, transporto ir susisiekimo viceministras A. Šakalys, kiti pareigūnai ir privataus verslo atstovai. Delegacijos vizitą organizavo Lietuvos ambasada Vašingtone. Didelį darbą nuveikė ambasados ekonomikos skyrius, Įgaliotoji ministrė Dalia Grybauskaitė ir pirmasis sekretorius Rolandas Kriščiūnas.

Susitikimo pradžioje ministras Vincas Babilius pabrėžė, kad Lietuva vertina JAV investicijas kaip Lietuvos ateities stabilumo ir saugumo garantą. Ambasadorius Stuart Eisenstat pažadėjo, kad JAV ne tik padės ekonominiam Lietuvos vystymuisi, bet ir sieks jos integracijos į euroatlantines struktūras.

Buvo aptarta Lietuvos būsimo narystės Europos Sąjungoje įtaka dvišaliams Lietuvos ir JAV santykiams. Šalys svarstė galimybes išplėsti JAV ir Lietuvos prekybinę bei investicinę bendradarbiavimą. Valstybės sekretoriaus pavaduotojas James Gadsen įvertino Lietuvą, kaip investicijoms gerą šalį. JAV pusė patvirtino, kad nori matyti Lietuvą Pasaulio prekybos organizacijos (WTO) ir Europos ekonominės plėtros organizacijos (OECD) nare.

Abiejų pusių nuomone, konsultacijos vyko labai dalykiškai ir rezultatyviai. Buvo aptarti konkretūs bendradarbiavimo projektai energetikos, transporto, teisės saugos, žemės ūkio srityse, parama nevyriausybinėms organizacijoms ir kt. JAV pusė pasiūlė paruošti dvišalius supрати-

mo memorandumus dėl bendradarbiavimo žemės ūkio ir eksporto kontrolės srityse.

Baigiantis susitikimui, buvo sutarta paruošti bendrą konsultacijų protokolą. Konsultacijų medžiaga bus pateikta birželio 25 d. Rygoje įvyksiančiam Partnerystės komisijos susitikimui. Jame Lietuvai atstovaus užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas, o JAV pusei – Valstybės sekretorės pavaduotojas Strobe Talbott.

Lietuvos delegacijos vadovas ministras Vincas Babilius pakvietė Valstybės sekretorės pavaduotoją Stuart Eisenstat atvykti į Baltijos jūros valstybių tarybos prekybos ir ekonomikos ministrų susitikimą, kuris liepos 9-10 dienomis įvyks Vilniuje.

Lietuvos ambasada
Vašingtone

LIETUVIŠKŲ FONDŲ VEIKLA

LIETUVIŲ FONDO NARIŲ SUVAŽIAVIMO NUTARIMAI

Lietuvių fondo 35-tasis metinis narių suvažiavimas, įvykęs 1998 metų balandžio 18 dieną Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, Illinois valstijoje, išklaušęs Lietuvių fondo tarybos, patikėtinių tarybos, valdybos, kontrolės komisijos ir kitų komisijų bei įgaliotinių pranešimus ir suvažiavimo dalyvių pasisakymus, priėmė šiuos nutarimus:

1. Suvažiavimas sveikina dabartinį Lietuvos Respublikos prezidentą Valdą Adamkų išrinkimo proga, linki Jam sveikatos ir ištvermės šiame sunkiame ir atsakingame darbe.

2. Suvažiavimas dėkoja Lietuvių fondo nariams už nuolatinę aukas, didinant pagrindinį kapitalą, testamentų sudarytojams – už palikimus Lietuvių fondui, spaudai ir radijui – už informaciją visuomenei. Jų dėka Lietuvių fondo pagrindinis kapitalas išaugo netoli 9 milijonų dolerių. Suvažiavimas dėkoja 1997 metais gautais 217,806 dolerių įnašais ir dėkoja Lietuvių fondo vadovybei, ypač tarybos ir valdybos pirmininkams Algirdui Osčiui ir Povilui Kiliui bei jų talkininkams už pastangas pasiekti ir viršyti 9 milijonus dolerių.

3. Suvažiavimas pritaria,

remia ir kviečia visus lietuvius padėti Lietuvių fondo tarybai ir valdybai greitai pasiekti 10 milijonų dolerių pagrindinį kapitalą, kad galėtų dar daugiau remti liuanistinį švietimą, kultūrą, jaunimą, aukštąjį mokslą ir kitus svarbius išsivijos bei Lietuvos reikalus.

4. Suvažiavimas pasisako, kad šiais metais Lietuvių fondo Pelno skirstymo komisija ypatingą dėmesį kreiptų į išsivijos liuanistinį švietimą, mokyklinės priemonės, knygas, mokytojų studijas ir paramą mokykloms.

5. Suvažiavimas taip pat pasisako, kad šiais metais Lietuvių fondo Pelno skirstymo komisijos reikšminga pinigų dalis būtų paskirta lietuvių spaudai, radijui ir kitoms informacijos įstaigoms, nes jos buvo ir yra pagrindinis visos lietuviškos veiklos palaikytojas.

6. Suvažiavimas pritaria lietuviško švietimo paramai Vilnijos rajone Lietuvoje ir taip pat paramai lietuviškoms mokykloms Karaliaučiaus srityje ir kituose kraštuose už Lietuvos ribų, kur įsisteigė naujos Lietuvių bendruomenės ir kurioms labai reikalinga mūsų parama. Ypač didelė parama reikalinga ne tik rytinėje Lietuvos dalyje, bet ir Seinų krašte bei Lietuvos vaikų – našlaičių globai ir švietimui.

7. Suvažiavimas pritaria Baltų studijų programos rėmimui Vašingtono universitete (Seattle, Washington) ir pasisako už Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje rėmimą.

8. Suvažiavimas dar kartą prašo visus lietuvius sudaryti testamentus, atidaryti bankuose "trust" sąskaitas ar kitokiais būdais dalį ar visą savo turtą palikti Lietuvių fondui, kad jų įnašai bei palikimai ir toliau remtų išsivijos ir Lietuvos švietimą, kultūrą ir jaunimą.

9. Suvažiavimas pakartotinai prašo, kad visos lietuvių šeimos kvieštų arba patys naujais lietuvių fondo nariais įrašytų savo vaikus, vaikaičius, giminaičius ir Lietuvių fondo stipendijas gavusius studentus. Tuo pratęsimė Lietuvių fondo ir mūsų išsivijos gyvastį.

10. Suvažiavimas kviečia visus lietuvius ir organizacijas Lietuvių fondo nariais įrašyti Lietuvos partizanus, Sibiro tremtinius, politinius kalinius ir visus tuos, kurie už Lietuvą visokiais būdais aukojosi ir kovojo. Tai būtų tam tikras jų įamžinimas ir pagerbimas, kurį mes galime atlikti išsivijoje. O jų vardu sudėtos mūsų pinigines aukos tarnaus ateities lietuvių kartoms.

Nutarimų komisija

CENTRAL

Heating and Air Conditioning Company

24 Hr. Service & Installation

\$ 100.00 OFF - NEW FURNACE

\$100.00 OFF - NEW AIR CONDITIONER

10 % OFF - ANY SERVICE CALL

Call now: 1-216-731-9400

LIETUVIŠKŲ FONDŲ VEIKLA

TAUTOS FONDO METINIO NARIŲ SUSIRINKIMO NUTARIMAI

Tautos fondo nariai, susirinkę į 24-ąjį Tautos fondo metinį narių susirinkimą "Kultūros židinyje", Brooklyn, NY, 1998 m. gegužės 9 d., sutinka su nuomone, kad po paskutinių rinkimų, politinės demokratijos įtvirtinimo eiga Lietuvoje padarė pažangą. Tačiau yra Lietuvoje reiškiniių, kad vakarietiškai suprastos demokratijos ir jos įgūdžių sovietinės okupacijos metu užaugusi karta neįsivino. Todėl tikros demokratijos viltys visose gyvenimo srityse dėtinios į jaunesniąją kartą ir jos švietimą. Apsupta agresyvių kaimynų, Lietuva turi ugdyti tėvynės meilę, visuomeniškumą ir dorovę.

Todėl susirinkimas, išklauses Tautos fondo vadovybės pranešimus, įpareigoja Tautos fondo tarybą:

1. Paremti pilietinio ir tautinio ugdymo programos paruošimą ir jos mokymą Lietuvoje.

2. Bendradarbiaujant su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru ir Lietuvos Respublikos Švietimo ministerija, paremti genocido švietimo programos paruošimą ir jos mokymą Lietuvos gimnazijose.

3. Konkursiniu būdu atrinkti ypatingai pasižymėjusius studentus ir dėstytojus ir skirti jiems metines premijas. Ypač skatinti konkurse dalyvauti studijuojančius ir dirbančius šiose srityse: Lietuvos istorijos, politologijos, ekonomikos, vadybos, teisės ir švietimo.

4. Toliau remti APPLE kursų pravedimą Lietuvoje.

5. Tęsti paramą veiklai ir projektams, susijusiems su sovietinės tremties, partizanų kovų ir lietuvių genocido pažinimu.

6. Toliau remti organiza-

cijas ir spaudą, keliančias jaunimo dorovės, visuomeniškumo ir patriotizmo principus.

7. Toliau remti Vilniaus krašto ir Lietuvos užribių mokyklas bei mokytojus.

8. Rūpintis, kad Tautos fondo valdyba pravesių ypatingą vajú mokyklų statybai pietryčių Lietuvoje, bendradarbiaujant su šiam reikalui kompetetingomis įstaigomis ir Vilnijos draugija Lietuvoje.

Toliau susirinkimas:

9. Dėkoja visiems Tautos fondo rėmėjams vienu ar kitu būdu prisidėjusiems prie Tautos fondo veiklos.

10. Dėkoja: Tautos fondo tarybai ir valdybai bei abiejų pirmininkams, revizijos komisijai, tarybos komisijų nariams, bei Tautos fondo teisės patarėjai dr. Marijai Šveikauskienei už darbą ir pasiaukojimą.

Tautos fondo valdyba

Jaunųjų skaučių įžodis. G. Juškėno nuotr.

Skautukės gimtadienio sveikinimai. G. Juškėno nuotr.

SKAUTIŠKOS VASAROS PRADŽIA

Mūsų skautės ir skautai pirmadienių vakarais susijauja į sueigas Dievo Motinos parapijoje. Birželio 8 d. "Neringos" ir "Pilėnų" tuntu sueigoje užbaigtas žiemos veiklos laikotarpis. Skautiškoji vasara skiriama išskyloms ir stovykloms gamtoje.

Malonu matyti gausius skautiškus junginius bei jų narius, padariusius pažangą ir duodančius įžodžius prie

"Neringos" ir "Pilėnų" tuntu vėliavų. Kiek džiaugsmo, susijaudinimo ir žavėjimosi naujų spalvų kaklaraiščiais bei vadovių įteiktomis dovanėlėmis! Mamos ir tėvai vieni pro kitus fotografavo savo atžalyną, rišo tradicinius kaklaraiščių mazgelius. Sueiga užbaigta kukliomis vaisėmis ir tradicine "Ateina naktis".

Netrukus vėl susitikime su "Neringos" sesėmis prie

laužo – V. ir R. Degučių sodyboje, 26375 White Rd., tel. 440/ 843-1870. Ten birželio 27 d., šeštadienį, 6:30 val. vakaro prie laužo bus pravesimas "Dainatonas" – dainavimo maratonas. Už kiekvieną dainą svečiai – skautijos rėmėjai skirs auką. Tokiu būdu bus telkiamos lėšos kelionei autobusu į Tautinę stovyklą.

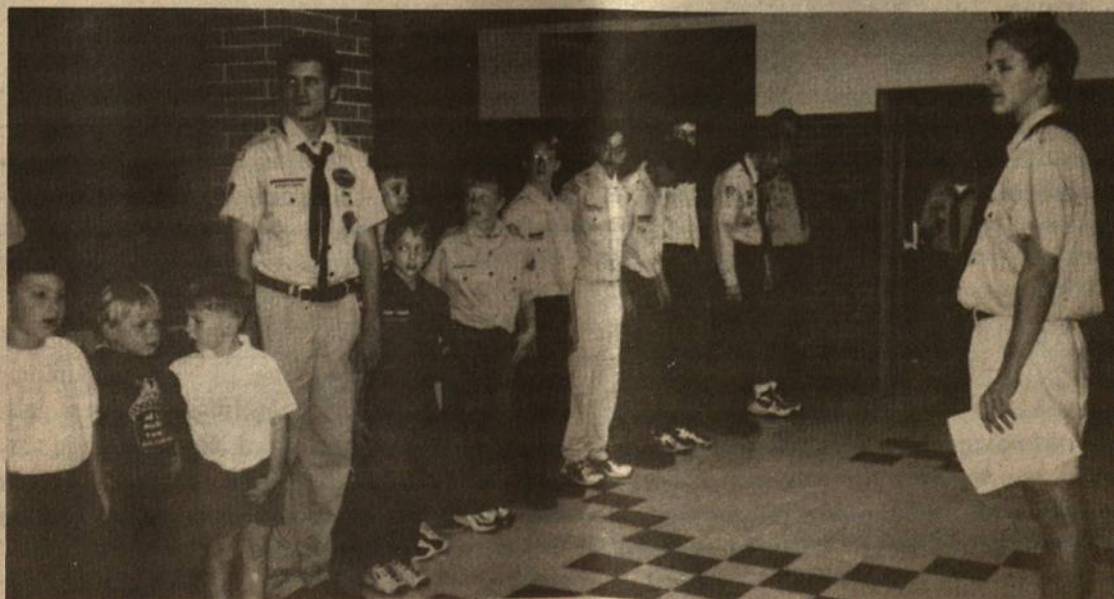
Atsivežkite į laužą: 1)

sudedamas kėdes arba patiesalą (prie laužo atsisėsti); 2) vaisvandenių arba sulčių; 3) dainorėlių; 4) gerą nuotaiką!

Jeigu bus nepalankus oras, laužas bus atidėtas kitai dienai. Visus kviečiame "Dainatono" talkon. Ger.J.

"Neringos" tunto skautės. G. Juškėno nuotr.

"Pilėnų" tunto skautai. G. Juškėno nuotr.

A. † A.

ALGIUI KIJAUSKUI

mirus, mūsų mielą draugę GIEDRĘ, vaikus, anūkus, brolius JUOŽĄ ir kun. GEDIMINĄ KIJAUSKUS ir visus kitus gimines užjaučiame ir kartu liūdime.

Jūratė ir Vitas Kokliai
Viktorija ir Adolfas Mėlinauskai

California

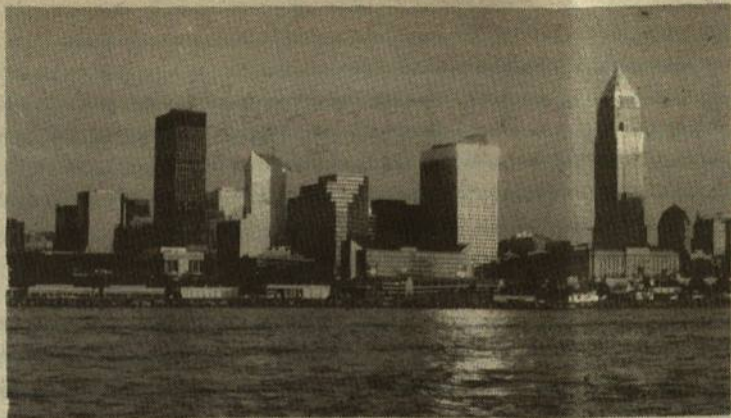
Miela ANTANINA ir KRISTINA, negrįžtamai išėjus jūsų brangiam vyrui ir tėvui

A. † A.

VINCUI VAIČAIČIUI,

Jūsų ir artimųjų skausmu dalinamės.

Kazimiera Laikūnienė
Jūratė ir Vitas Kokliai

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LIEPOS 19 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 9 d., sekmadienį – "Dirvos" savaitraščio ir "Vilties" draugijos gegužinė.
- SPALIO 8-11 d. d. – JAV LB Tarybos sesija.
- SPALIO 10 d. – Baltijiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltijiečių komitetas.
- SPALIO 17 d., šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai".
- SPALIO 24 d. 7 v. v. – "Exultate" choro rudens pokylis – Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje.
- LAPKRIČIO 7 d. – LB Klyvlendo (Cleveland, OH) apylinkė rengia "Lietuvių dienas".
- LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.

- LAPKRIČIO 21 d. – Lietuvių namuose Klyvlendo ramovėnai rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo 80-mečio minėjimą.
- GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
- GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

FOR SALE

Well kept 2 bedroom bungalow, water free basement. Neatly landscaped yard, 2.5 car garage, aluminum siding. Convenient location. Drapes, appliances included. Great as a starter home or retirement home. Call Mary: 486-7886.

JUOKO STRĖLĖS

APIE MENO NAUDA

Įkvėpimo belaukiant

Dailininkas skundžiasi žmonai:

– Įkvėpimas apleido mane! Štai jau trys valandos, kai sėdžiu prie molberto ir niekaip negaliu pradėti paveiklo!

– Na, kaži, mielas, tu galėtum pasinaudoti poilsiu ir, kol įkvėpimas sugrįš, išdažytum virtuvės sienas!

Rėkminga lopšinė

Minint garsaus kompozitoriaus sukaktį, į ta progą surengtą koncertą susirinkusi publika dalinasi išpuodžiais.

– Aš net negaliu suprasti,

K. Balauginas

kaip galima taip daug dalykų sukurti per tokį, palyginti, trumpą žmogaus amžių? – sako vienas.

– Taip, bet, atrodo, kompozitorius savo "Lopšinę" kūrė ilgus metus! – pastebi antras – Kazin kodėl jis taip ilgai ją rašė?

– Tikriausia todėl, kad ją kuriant, lopšinė ir jį užmigdydavo, – dalijasi mintimis trečias.

– Sutinku, kad tai – puiki lopšinė, – taria ketvirtas. – Tik man labai keista: kai aš ją groju savo kūdikiui, tai mažylis taip ima rėkti ir spiegti, kad nebeužmiega ligi išnaktų!

– Turbūt pats ne toje tonacijoje groji?

– Dieve mano, koks jūs neišmanėlis, – pasipiktinusi įsiterpia ponias. – Kur girdėta, kad tėvas taip gąsdintų vaiką?

Skirtumas

Mokytojas nusivežė savo auklėtinius į ūkį. Miesto vaikai dar niekada nebuvo matę tiek gyvulių. Vienas klausia:

– Kodėl ta karvė neturi ragų?

Ūkininkas, pasirėmęs į tvorą, lėtai aiškina:

– O, gali būti, kad ši karvių rūšis dar neturi ragų. Taip pat gali būti, kad tai visai ne karvė, o koks nors arkllys...

VERTA APLANKYTI

- Birželio 24 d. – nemokamas koncertas Cleve Dailės muziejuje – Cleveland Composers Guild with the School of the Cleveland San Jose Ballet, 7:30 v.v. Tel. 216/421-7340, ext. 464.

- Birželio 26 d. – Cleve Zoologijos sodo draugijos vakaronė – "Zippity Zoo Doo". Metroparks Zoo, 3900 Wildlife Way, 6:00 v.v. Tel. 216/ 661-6500, ext. 220. Būtina užsiregistruoti iš anksto.

- Birželio 26-28 d. – Boston Mills meno festivalis – Boston Mills Ski Resort June Artfest, 7100 Riverview Rd., Peninsula, 10:00 v.r. – 6:00 v.v. Tel. 330/467-2242.

- Birželio 28 d. – viduramžiška vakaronė – An Evening of Medieval Merriment, 5:00 v. pp. – 9:00 v.v. Nature Center at Shaker Lakes, 2600 South Park Blvd. Tel. 216/ 321-9543.

- Birželio 28 d. – nemokamas styginių instrumentų koncertas – Cleve Institute of Music School for String Recital, 3:00 v.p.p. Western Reserve Academy Campus Chapel, Hudson, OH. Tel. 216/791-5000.

- Liepos 1 d. – Cleve Dailės muziejuje Leon McCawley nemokamas fortepiono muzikos koncertas, 7:30 v.v. Tel. 216/ 421-7340 ext.464. *Ger.J.*

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jankia atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Taupa Lithuanian Credit Union, Inc.

Earns a 4-Star Rating
its 7th Consecutive
Recommended Rating

June 1998 – Taupa Lithuanian Credit Union, Inc., Cleveland, Ohio has earned a 4-Star EXCELLENT rating from Bauer Financial Reports, Inc., Coral Gables, Florida, the nation's leading independent banking

research firm. This is Taupa Lithuanian Credit Union, Inc.'s 7th consecutive recommended rating.

The award is based on an analysis of the most recent financial data as filed by Taupa Lithuanian Credit Union, Inc. with federal regulators, supplemented by historical data.

"Taupa Lithuanian Credit Union, Inc.'s performance compares favorably to credit

unions, nationwide", said Paul A. Bauer, president of the research firm. "Other institutions may be larger, but few can match Taupa Lithuanian Credit Union, Inc.'s strength and performance", he added.

Established in 1984, Taupa Lithuanian Credit Union, Inc. provides financial services to over 1,520 members and friends through its FULL-SERVICE office in Cleveland.

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028
LIETUVA – 1998
Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis.

Rita Staškutė-Zvirblienė

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

KVIEČIAME APLANKYTI JĖZUITŲ GIMNAZIJAS

Kiekvieną vasarą Lietuvą aplanko tūkstančiai užsienio lietuvių. O šiemet sporto žaidynės bei Dainų šventė sukvies dar daugiau lankytojų ir dalyvių. Pasinaudodamos ta proga, Lietuvos jėzuitų gimnazijos iš anksto numatytomis dienomis susitarė su tuomet atostogaujančiais mokiniais, kad jie susirinktų į abi mokyklas, aprodytų jas svečiams ir papasakotų apie savo mokslą bei ateities siekius.

Kauno jėzuitų gimnazija įsikūrusi Rotušės aikštėje. Įėjimas – iš Daugirdo gatvės į dešinę nuo Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčios. "Atvirų durų" dienos šioje mokykloje: birželio 27 d. – nuo 11 val. ryto iki 17 val. ir liepos 7 d. – toms pačiomis valandomis. Bus proga pamatyti Perkūno namus – gimnazijos biblioteką.

Vilniaus jėzuitų gimnazija yra už Šv. Kazimiero bažnyčios. Įėjimas – iš Augustinų gatvelės. Svečių diena

čia parinkta liepos 5 d., sekmadienį, po 10:30 val. Mišių iki 16 val. Neabejotina, kad svečiams gali būti pasiūlyta arbatėlės ir sausainių. Aišku, kad abi mokyklas galima aplankyti ir kitomis dienomis. Tai patogiausia padaryti prieš Mišių laiką (Kaune šokiadieniais – 17 val., Vilniuje – 17:30 val.). Atvykę kitu laiku, paspauskite skambučio mygtuką prie vartų.

Labai kviečiame atvykti tuos, kuriems teko mokytis jėzuitų gimnazijose ar universitetuose kitose šalyse. Mokiniais bei auklėtojams jie galėtų papasakoti apie savo patirtį tos pačios tradicijos mokyklose.

Jėzuitai dirba dar kituose trijuose Lietuvos miestuose. Biržuose jie vadovauja Šv. Jono Krikštytojo parapijai. Klaipėdoje rūpinamės Šv. Juozapo Darbininko parapija. Ji įsikūrusi Smiltelės gatvėje, 27. Prie jos yra Jaunimo centras. Šiauliuose jėzuitai aptarnauja Šv. Ignaco bažnyčią. Ji yra Vilniaus gatvėje, 245 – kieme už Parodų rūmų. Šalia yra katalikiška pradinė mo-

kykla.

Be to, jėzuitai rūpinasi pamaldomis Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje. Vasaros metu Mišios vyksta sekmadieniais, 11 val. Gera proga apžiūrėti prieš 420 m. jėzuitų įsteigtą Vilniaus universitetą, jo biblioteką ir astronomijos observatoriją.

Besidominčius istorija ir keliaujančius po Lietuvą gali

sudominti ir kitos vietos. Vilniaus Šv. Ignaco, Šv. Rapolo, Šv. Stepono bažnyčios yra priklausiusios jėzuitams. Išliko Šv. Juozapo bei Nikodemio bažnyčios dalelytė. Kražiuose yra išlikęs garsiosios kolegijos bendrabutis ir paženklinta caro nugriautos bažnyčios vieta. Pašiaušėje ant buvusios jėzuitų kolegijos bažnyčios stovi didžiulis so-

vietinis tvartas. Iš kolegijos plytų caro laikais pastatyta Šiaulių gimnazija, o iš Šv. Ignaco bažnyčia praplatinti skirtų statybinių medžiagų sovietai pastatė Šiaulių vandenčio bokštą. Po Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje yra nebaigtomis freskomis papuošta laidojimo kriptą.

A. Saulaitis SJ

LIETUVOS PAŠTAS APSUNKINA SPAUDOS PLATINIMĄ

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, atsikūrė ir lietuviškoji spauda, per visą sovietinės okupacijos laikotarpį buvusi tik komunistinės propagandos garsiakalbiu. Sovietmečiu ne vienas iš mūsų skaitėme veltui siunčiamą "Gimtąjį kraštą" ar kokią nors "tiesą", Galėjome patirti, kiek ten buvo melo, "didžiosios tėvynės" liaupsinimo ir neapykantos mums – užjūryje gyvenantiems "Vakarų kolaborantams".

Per okupacijos metus ir ypač Lietuvai laisvę atgavus, išeivija labai domėjosi Lietuvos gyvenimu ir įvairiais būdais dalyvavo, keliant jos gerbūvį. Laisva spauda buvo ir yra Lietuvos valstybės atsištatymo veidrodis, mūsų ryšys su savuoju kraštu. Taigi suprantama, kodėl užsienio lietuviai gausiai prenumeravo Lietuvos spaudą nuo pat jos atsikūrimo. Vyresnioji išeivijos lietuvių karta tęsia tai iki šių dienų.

Į JAV ir Kanadą iš Lietuvos spauda atkeliuoja oro paštu. Toks persiuntimas la-

bai pabrangina bet kurio Lietuvos laikraščio ar žurnalo prenumeratą. Dėl persiuntimo kainos atrodo, kad Lietuvos spauda yra labai brangi. Tačiau praktiškai prenumeratos mokestį sudaro tik 1/4 – už laikraštį, o 3/4 – už pašto patarnavimą.

Staigūs ir smarkūs prenumeratos kainų padidėjimai – skausmingi. Ypač pensininkams. O juk išeivijos pensininkai ir sudaro apie 95% Amerikoje prenumeruojančių Lietuvos laikraščius bei žurnalus. Staigus Lietuvos pašto paslaugų pabranginimas labai apsunkins spaudos gavimą.

Man, esančiam "Lietuvos aidą" įgaliotiniu JAV, lengviausia kalbėti apie jo prenumeratos mokesčio kilimą tik dėl pašto pabrangimų. Tiksliau sakant, apie paties dienraščio ir jo persiuntimo kainą. "Lietuvos aidas" yra pigiausias tarp kitų didžiųjų dienraščių. Iki šių metų birželio 1 dienos JAV-ose gyvenančiam prenumeratoriui tekdavo mokėti 130 USD metinį mokestį. Pats "Lietu-

vos aidas" kainavo tik 35 USD, o 95 USD atitekdavo Lietuvos paštui. Už 5 numerių persiuntimą voke buvo imama po 7 litus ir 30 centų. Nuo šių metų birželio 1 d. to paties voko persiuntimo kaina pašoko iki 10 litų ir 30 centų – net 43% daugiau. Dėl šio pabranginimo prenumeratos mokestį dabar tenka padidinti bent 40 USD. Dabar "Lietuvos aidas" JAV-ose gyvenančiam prenumeratoriui kainuos apie 170 USD metams.

Kai Lietuvos paštas nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. padidė "Lietuvos aidą" persiuntimo į JAV kainą 121%, prenumeratos mokestis pašoko nuo 90 iki 130 USD. Tada nemaža dalis prenumeratorių "nubyrėjo". Panašiai bus ir ši kartą: dalis pensininkų jos atsisakys. Šiuo atveju, vietoje gausesnio Lietuvos spaudos skaitymo išeivijoje, jis sumažės. Dėl to patirti sunkumai abiems pusėms bus akivaizdūs.

Bronius Juodelis

TRISDEŠIMT ŠEŠTASIS

"Dirvos" novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,

antroji – 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1998 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TAU PA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną - pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom - nuo 7.0% Naudotom mašinom - nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000